

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De Internationale Financiële instellingen en de interpretatie van hun Constitutieve verdragen

1. Inleiding.

De voortdurende werking en ontwikkeling van de internationale organisaties vergt een mechanisme waardoor het mogelijk moet zijn een bindende interpretatie van hun constitutieve verdragen te verstrekken. De reden hiervoor ligt vooral in het feit dat er inzake toepassing en interpretatie van de basisovereenkomsten controverses kunnen ontstaan, zowel tussen de organisatie en de leden als tussen de lid-staten zelf.

Toen de internationale organisaties in het leven werden geroepen door middel van multilaterale overeenkomsten, omlinnde men de doelstellingen en functies en bakende men de bevoegdheden van de onderscheiden organen af. De dagelijkse werking van de verschillende organen veronderstelt reeds een interpretatie van de constitutieve verdragen (1).

De meningsverschillen die naar aanleiding van dergelijke verdragsuitlegging kunnen ontstaan vormen echter niet het onderwerp van deze studie. Ze worden trouwens meestal na informele discussie en raadpleging bijgelegd. Deze controverses vereisen geen formele bindende interpretatie van de constitutieve verdragen zelf. In deze uiteenzetting wordt alleen rekening gehouden met de formele interpretatie.

Noch het Handvest der Verenigde Naties, noch het Volkenbondverdrag houden bepalingen in betreffende hun interpretatie (2). Toen de Algemene Vergadering op 14 november 1947 een aanbeveling stemde, had men enkele maatregelen op het oog, die er zouden toe bijdragen de bepalingen van het Handvest te verduidelijken. Men was van oordeel dat de Organen der Verenigde Naties evenals die van de Gespecialiseerde Instellingen, voor de interpretatie van hun constitutieve akten met veel nut op de adviserende bevoegdheid van het Internationaal Hof van Justitie zouden beroep doen (3). Hierbij dient echter te worden aangestipt, dat deze procedure geen formele interpretatie uitmaakt in die zin, dat ze een bindende kracht bezit voor de partijen, waartegen geen verhaal mogelijk is. Uit de voorbereidende werkzaamheden van de Conferentie van San Francisco blijkt, dat een interpretatie van het Handvest slechts formeel bindend zal zijn, indien deze wordt opgenomen in een amendementsprocedure zoals voorzien in het Charter (4).

Deze studie heeft betrekking op het interpretatiesysteem van vier voornaamste financiële intergouvernementele instellingen nl. het Internationaal Monetair Fonds, de Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling, de Internationale Financieringsmaatschappij en de Internationale Ontwikkelingsassociatie (5).

Het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank zijn ontstaan door de Conferentie van Bretton Woods (1-22 juli 1944). Op 15 november 1947 werden door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties de akkoorden goedgekeurd waardoor beiden als Gespecialiseerde Organisaties zijn erkend geworden (6). Op 25 mei 1955 werd te Washington de Internationale Financieringsmaatschappij opgericht. Het akkoord werd van kracht op 20 juli 1956 (7). De Internationale Ontwikkelingsassociatie werd opgericht door een overeenkomst die ter ondertekening werd voorgelegd op 1 februari 1960. Ze werd van kracht op 24 september 1960 (8). Beide genoemde organisaties strekken ertoe de werking van de Bank aan te vullen. Alhoewel op zekere punten verbonden met de Wereldbank vormen deze instellingen niettemin afzonderlijke wel onderscheiden entiteiten (9).

De structuur van de vier organisaties loopt parallel. Ze bezitten allen analoge organen.

Voor de Raad van Gouverneurs is er een gouverneur per lid voorzien (10). Elk van de vijf leden van het Fonds en de Wereldbank die over de grootste quota's beschikken (11) duiden een afgevaardigde-beheerder aan. De overige afgevaardigde-beheerders worden door de gouverneurs gekozen, die de overige leden vertegenwoordigen (12). De gouverneurs van de Bank die landen vertegenwoordigen en eveneens lid zijn van de Internationale Financieringsmaatschappij en de Internationale Ontwikkelingsassociatie, zullen ex officio gouverneurs zijn van laatstgenoemde organisaties (13). Volgens art. 4 sectie 4 b van het verdrag tot oprichting van de Internationale Financieringsmaatschappij, is de Raad van afgevaardigde-beheerders samengesteld uit de afgevaardigde-beheerders van de Bank. Deze moeten echter ten minste één regering vertegenwoordigen die tevens lid is van het I.F.C. Een gelijkkluidende clause is opgenomen in de overeenkomst betreffende de Internationale Ontwikkelingsassociatie (14).

Elk lid van het Fonds en mutatis mutandis van de Bank, het I.F.C. en de I.D.A. heeft een onderschrijvings-quota, die wordt uitgedrukt in dollars ⁽¹⁵⁾. De quota's zijn belangrijk omdat naar rato van hun delen in de instelling de leden ook een aantal stemmen bezitten ⁽¹⁶⁾. Iedere afgevaardigde-beheerder vertegenwoordigt zoveel stemmen als het lid dat hem aanwees of de leden bezitten die hem verkozen ⁽¹⁷⁾.

De directeur-generaal van het Fonds, de voorzitter van de Bank en deze van het I.F.C. en de I.D.A., zitten respectievelijk de Raad van afgevaardigde-beheerders voor.

Dit kort overzicht van de bijzonderste structurele kenmerken van de vier financiële instellingen, moet ons een beter inzicht toelaten in de interpretatie-procedures, waar de onderscheiden organen in betrokken zijn.

Bij de lezing van de artikelen, die handelen over de interpretatie ⁽¹⁸⁾ zijn er meteen enkele voorname vaststellingen mogelijk, die voor een jurist eerder ongewoon lijken.

Eerst en vooral is de interpretatieve bevoegdheid geenszins opgedragen aan een rechtscollege dat de organisaties vreemd is, maar wel aan de gewone uitvoerende organen van deze instellingen ⁽¹⁹⁾.

De interpretatie-bevoegdheid is ruim opgevat ⁽²⁰⁾. Ze is niet beperkt tot het oplossen van gerezen geschillen, ook twijfel omtrent de uitleg van de constitutionele akten valt binnen de bevoegdheid. Het is duidelijk dat hiermee de mogelijkheid is geboden controverses te vermijden en op bijkomende wijze door uitvoeringsakkoorden een uniforme toepassing te verzekeren. Iedere kwestie van interpretatie die kan ontstaan tussen de organisatie en haar leden of tussen de lid-staten zelf is opgedragen aan de uitvoerende organen, die hierbij over een exclusieve jurisdictionele bevoegdheid beschikken.

Hieruit volgt ten slotte dat de personen die met de interpretatie zijn belast, de belanghebbende partijen zelf zijn. De criteria van de gewone stemmen gelden ook voor deze procedure.

Het is duidelijk dat de financiële en monetaire deskundigen te Bretton Woods een juridisch schema hebben ontworpen, waarbij de politieke gedragslijn van de Instellingen steeds verzoenbaar moest zijn met de eigen belangen van de lid-staten in de onderscheiden quota's vervat ⁽²¹⁾. Tevens moest men ervoor zorgen dat het schema een aanpassing aan gewijzigde politieke en economische omstandigheden toeliet.

Dit lijkt ons bepalend waarom de interpretatie-opdracht niet is toevertrouwd aan een rechterlijke instantie, die vreemd is aan de instellingen zelf. De overwegingen die aan de grondslag liggen van de interpretatie-clausule, opgenomen in de verdragen van het Fonds en de Wereldbank, hebben duidelijk de redactie van de overeenkomsten tot oprichting van de Internationale Financieringsmaatschappij en de Internationale Ontwikkelingsassociatie beïnvloed.

2. Bespreking van de verdragsbepalingen inzake interpretatie.

Ten einde de vergelijkende studie mogelijk te maken, hebben we als basis de redactie van artikel 18 van de overeenkomst tot oprichting van het Internationaal Monetair Fonds genomen. Telkens er redactionele afwijkingen voorkomen in de clausules van de statuten van de Wereldbank, de Internationale Financieringsmaatschappij en de Internationale Ontwikkelingsassociatie worden deze in een voetnota opgenomen.

Artikel 18 van het Fonds en respectievelijk art. 9, art. 8 en art. 10 van de Wereldbank, I.F.C. en I.D.A.

handelen in onderverdeling a en b over de interpretatie, terwijl c aan arbitrage is gewijd.

« (a) Any question of interpretation of the provisions of this Agreement arising between any member and the Fund or between any member of the Fund ⁽²²⁾ shall be submitted to the Executive Directors ⁽²³⁾ for their decision. If the question particularly affects any member not entitled to appoint an executive director ⁽²⁴⁾ it shall be entitled to representation in accordance with Article XII, section 3 (j) ⁽²⁵⁾.

» (b) In any case where the Executive Directors ⁽²³⁾ have given a decision under (a) above, any member may require that the question be referred to the Board of Governors, whose decision shall be final. Pending the result of the reference to the Board ⁽²⁶⁾ the Fund ⁽²²⁾ may, so far as it deems necessary, act on the basis of the decision of the Executive Directors ⁽²³⁾.

» (c) Whenever a disagreement arises between the Fund ⁽²²⁾ and a member which has withdrawn ⁽²⁷⁾, or between the Fund ⁽²²⁾ and any member during liquidation of the Fund ⁽²⁸⁾, such disagreement shall be submitted to arbitration by a tribunal of three arbitrators, one appointed by the Fund ⁽²²⁾, another by the member or withdrawing member ⁽²⁹⁾ and an umpire who, unless the parties otherwise agree, shall be appointed by the President of the Permanent Court of International Justice ⁽³⁰⁾ or such other authority as may have been prescribed by regulation adopted by the Fund ⁽²²⁾. The umpire shall have full power to settle all questions of procedure in any case where the parties are in disagreement with respect thereto. »

Bij de beoordeling van voorafgaande tekst moet het verschil tussen de afdelingen a en b eensdeels en c anderdeels duidelijk naar voor gebracht worden.

Waar de uitvoerende organen van de financiële organisaties zich mogen inlaten met elke kwestie van interpretatie, is dit niet het geval voor de arbitrale instanties, die slechts bevoegd zijn voor «disagreements». De interpretatieve functie strekt ertoe de betekenis van de verdragsbepalingen bindend te verklaren.

De arbitrage-procedure loopt uit op een scheidsrechterlijke uitspraak en dit over een welbepaalde controverse.

Uit de bewoordingen van de afdelingen a en b blijkt dat ze van toepassing zijn op al de leden van de onderscheiden organisaties gedurende hun werkingsperiode. Het toepassingsveld van de rechtsinstantie in afdeling c omschreven is veel beperkter. De arbitrale procedure zal slechts van toepassing zijn voor leden die zich hebben teruggetrokken of die hebben opgehouden lid te zijn van de organisatie. Volgens de bepalingen van het statuut van het I.M.F. zullen de onenigheden die ontstaan tijdens de periode van liquidatie van het Fonds, vallen binnen de bevoegdheid van de scheidsrechterlijke instantie.

De verdragen tot oprichting van de Wereldbank, de Internationale Financieringsmaatschappij en de Internationale Ontwikkelingsassociatie spreken hierbij van geschillen die kunnen ontstaan tijdens de periode van «permanent suspension» van de organisatie.

Aan dit redactioneel verschil is een ernstige juridische gevolgtrekking vast te knopen. De liquidatie is hier een procedure die ertoe strekt uiteindelijk de rechtspersoonlijkheid te vernietigen, terwijl het opschorten van de activiteiten, zelfs indien dat een permanent karakter vertoont, geenszins de rechtspersoonlijkheid als dusdanig aantast.

Buiten voornoemde opmerking kunnen er, inzake

interpretatie van de constitutieve akten, op geen wezenlijke verschillen tussen deze vier instellingen worden gewezen.

Alhoewel het domein van de interpretatie-procedure duidelijk is afgebakend en slaat op iedere kwestie inzake interpretatie en toepassing van de constitutieve akte, moeten we ons toch de vraag stellen hoe in dit kader de adviserende bevoegdheid van het Internationaal Hof van Justitie is opgevat. Deze vraag vertoont een bijzonder belang, wanneer we in het onderzoek aandacht besteden aan de regeling van de immuniteiten van de financiële instellingen.

Door een akkoord afgesloten tussen de I.B.R.D. en het I.M.F. ⁽³¹⁾, zijn de instellingen gemachtigd de adviezen van het Internationaal Hof van Justitie in te winnen, voor alle juridische kwesties die zich tijdens de werking van de organisaties zouden voordoen ⁽³²⁾. De adviserende bevoegdheid, alhoewel ruim opgevat, bezit slechts een facultatief karakter.

Sectie 32 van de conventie inzake voorrechten en immuniteiten van de Gespecialiseerde Instellingen daarentegen bepaalt, dat controverses, die naar aanleiding van de interpretatie of de toepassing van deze overeenkomst mochten ontstaan, zullen onderworpen worden aan het advies van het Internationaal Hof van Justitie ⁽³³⁾. Volgens de bewoordingen van deze laatste overeenkomst is de adviserende bevoegdheid meer formeel opgevat.

De verdragen die in de oprichting van de financiële instellingen hebben voorzien, houden in tegenstelling met de andere internationale organisaties een kleine codex in, waardoor de status, de voorrechten en immuniteiten duidelijk en uitvoerig zijn omschreven ⁽³⁴⁾. De analogie tussen de vier financiële instellingen is op dit punt opvallend ⁽³⁵⁾.

We staan derhalve voor de vraag of de speciale interpretatie-procedure, zoals voorzien in de verdragen tot oprichting van deze organisaties, niet in het gedrang wordt gebracht door de advies-procedure van het Internationaal Hof van Justitie.

De ontleding van de bijlagen van het verdrag inzake de voorrechten en immuniteiten van de Gespecialiseerde Instellingen laat ons toe de juiste draagwijdte van de bepalingen van sectie 32 te omlijnen ⁽³⁶⁾. De bijlagen stipuleren uitdrukkelijk dat slechts een gering aantal controverses aan het Internationaal Hof van Justitie zullen worden voorgelegd. Alleen de controverses met betrekking tot de voorrechten en immuniteiten, die uitsluitend uit voornoemde overeenkomst voortvloeien, zullen binnen de bevoegdheid van het Hof vallen.

De bepalingen inzake voorrechten en immuniteiten zoals ze in de constitutieve akten zijn vervat, blijven derhalve onderworpen aan de speciale procedure van interpretatie. Ook voor deze kwesties vertoont ze een verplichtend karakter.

Gezien het uiterst beperkt domein dat het Internationaal Hof van Justitie inzake interpretatie is toegemeten, wordt de interpretatie-procedure geenszins door de adviserende bevoegdheid in het gedrang gebracht.

3. De interpretatie-procedure.

De verdragen tot oprichting van de vier internationale financiële organisaties, houden elk een artikel in waarvan de aanhef gelijklopend is.

In afdeling a spreekt men van «any question of interpretation... shall be submitted to the Executive Directors for their Decision» ⁽³⁷⁾.

De gebruikte termen zijn duidelijk. Iedere kwestie

van interpretatie kan bij rekwest aan de Raad van afgevaardigde-beheerders worden voorgelegd. Een restrictieve uitleg van de woorden «any question» is niet gewettigd. Deze vaststelling is belangrijk indien we de vraag beoordelen of de Raad naar goeddunken een rekwest tot interpretatie, dat door een lid wordt ingediend, mag afwijzen. Wij geloven hierop negatief te moeten antwoorden, omdat de discretionaire bevoegdheid van het uitvoerend orgaan op dit gebied nergens uitdrukkelijk in de verdragstekst werd omlind eensdeels en anderdeels omdat elk meningsverschil inzake interpretatie uitdrukkelijk binnen de ruime formulering valt.

De interpretatie-bevoegdheid werd in eerste instantie aan de Raad van afgevaardigde-beheerders toevertrouwd. Zowel ieder lid van de organisatie als de instelling zelf kunnen erom verzoeken.

De Raad van afgevaardigde-beheerders beschikt over een grote vrijheid inzake interpretatie. De discretionaire beoordelingsvrijheid is slechts beperkt in die zin, dat de verdragsuitlegging niet mag uitlopen op een amendering van de statuten. Een interpretatieve beschikking wordt bij eenvoudige meerderheidsstemming aangenomen, terwijl voor de amendering er een speciale procedure met gekwalificeerde meerderheid wordt voorzien ⁽³⁸⁾.

Afdeling b van de artikelen handelend over de interpretatie voorziet in de mogelijkheid van beroep. Het orgaan belast met de beoordeling van het rekwest in beroep is toevertrouwd aan de Raad van gouverneurs ⁽³⁹⁾. De beslissing van deze instantie «shall be final». De interpretatie is formeel bindend zonder verder rechtsverhaal ⁽⁴⁰⁾.

De bevoegdheid om beroep in te stellen tegen de beslissing van de afgevaardigde-beheerders is niet beperkt tot de partijen in eerste instantie. Volgens afdeling b kan elk lid, al dan niet rechtstreeks bij de beslissing betrokken, rekwest indienen bij de Raad van gouverneurs ⁽⁴¹⁾.

De onderscheiden artikelen in verband met de verdragsinterpretatie bepalen dat leden, die niet gerechtigd zijn een afgevaardigde-beheerder aan te duiden, toch een recht op vertegenwoordiging bezitten, wanneer zij bij de interpretatie een bijzonder belang mochten hebben.

Tot slot moeten we de nadruk legen op het feit dat de interpretatieve functie aan de Raad van afgevaardigde-beheerders en de Raad van gouverneurs is voorbehouden, wanneer het gaat om kwesties van interpretatie en toepassing gerezen bij effectieve leden van de organisatie. Deze procedure geldt niet meer voor leden die zich hebben teruggetrokken of voor staten die hebben opgehouden lid te zijn ⁽⁴²⁾.

Van zohaast men niet meer verkeert in de voorwaarden van het lidmaatschap zijn de bepalingen van de afdelingen a en b niet meer toepasselijk, maar wel afdeling c die spreekt over «disagreements», waarvoor een arbitrale oplossing werd voorzien.

4. Welk recht is van toepassing bij de interpretatie?

De meest algemeen erkende principes van verdragsuitlegging zijn ook hier van toepassing. Ze vormen tevens het vertrekpunt van elke kritische ontleding.

Eensdeels zal men rekening houden met de intenties van de partijen die de overeenkomst hebben afgesloten, anderdeels moet men voor ogen houden dat de afgesloten overeenkomst effectief moet worden gemaakt.

De bedoelingen van de partijen zijn uitdrukkelijk opgenomen in de artikelen handelend over de doelstellingen van de onderscheiden organisaties ⁽⁴³⁾.

We zullen hier geen vergelijking trekken tussen de doelstellingen van de financiële organisaties. Alleen wensen we de aandacht te vestigen op het feit dat in de laatste alinea van art. 1 is gestipuleerd, dat de organisaties in al hun beslissingen rekening moeten houden met de vastgelegde doelstellingen. Aldus bestaat er niet de minste twijfel en is deze bepaling ook van toepassing als het gaat om interpretatieve beslissingen.

In toepassing van de ruime bewoordingen van de doelstellingen zullen er zich in de schoot van de organisaties principes en gedragslijnen ontwikkelen, die kunnen uitgroeien tot wat men noemt het intern recht van de instellingen (44).

Vermits de interpretatie-procedure ook van toepassing is voor de verdragsbepalingen, die de doelstellingen van de organisaties aanduiden zullen ook daarover beslissingen worden verleend. Het is vanzelfsprekend dat bij deze interpretaties en bij het intern recht, dat aldus wordt geschapen, de politiek van de organisaties zal worden teruggevonden.

In tegenstelling met de verdragen tot oprichting van de Bank, I.F.C. en I.D.A., is er in de overeenkomst van het I.M.F. een artikel voorzien dat substantiële regels en richtlijnen tot interpretatie inhoudt. Art. 19 met als titel «Explanation of Terms» specificeert een aantal gebruikte uitdrukkingen en termen (45). Deze omschrijvingen zullen bij de interpretatie van de overeenkomst van primordiaal belang zijn.

Binnen welk rechtsdomein vallen de interpretatie-kwesties? Doordat staten in hun bekwaamheid van rechtspersonen van volkenrecht in de oprichting van een internationale organisatie hebben voorzien, die eveneens een internationale rechtspersoonlijkheid bezit, is het duidelijk dat kwesties inzake interpretatie van de constitutieve akte ontstaan tussen rechtssubjecten van volkenrecht. Derhalve vallen de interpretatie-kwesties in het domein van het volkenrecht en zijn de gevestigde regels van verdragsinterpretatie van toepassing ook indien een uitvoerend orgaan met deze functie is belast.

5. Het bindend karakter van de formele interpretatie.

De interpretatieve beslissingen van de Raad van afgevaardigde-beheerders zijn bindend voor de organisatie en de leden. Elk lid kan echter een voorstel tot herziening indienen bij de Raad van gouverneurs. Indien echter een verzoekschrift de zaak naar de Raad van gouverneurs verwijst, zal de betrokken organisatie voor zover ze het nuttig acht, gerechtigd zijn te handelen op basis van de uitspraak van de Raad van afgevaardigde-beheerders totdat de Raad van gouverneurs er anders over beslist (46). Het beroep heeft derhalve geen schorsende uitwerking.

De bepalingen van de verdragen voorzien voor het beroep bij de Raad van gouverneurs geen termijn, zodat het rekwest ten allen tijde mag worden ingediend.

Naargelang de interpretatieve beslissing betrekking heeft op een specifiek geval of op de algemene politiek van de organisatie, zal dat een invloed hebben op de draagwijdte van het bindend karakter van de uitspraak.

Voor de eerste soort kan men aannemen dat de uitspraak slechts een beperkte bindende kracht bezit en geldt voor alle leden van de organisatie, die bij de welbepaalde controverse betrokken zijn (47). Hoogstens kan deze beslissing de waarde hebben van een jurisprudentieel precedent.

Wanneer echter de interpretatie de algemene politiek van de organisatie raakt, zal deze door de inhoud bindend effect bezitten voor alle leden.

De organisaties kunnen de interpretatieve beslissingen op dezelfde wijze doen uitvoeren als de bepalingen van de basisovereenkomsten. In geval van niet-naleving van de verplichtingen kan een actie worden op touw gezet gaande van gewone druk tot ontheffing van het lidmaatschap (48).

6. Onderzoek van de interpretatieve praktijk.

De meeste typische en gepubliceerde gevallen blijken voor te komen bij de Wereldbank en het I.M.F.

De meerderheid van de interpretatieve beschikkingen, die uitgingen van voornoemde organisaties, strekken ertoe twijfel uit de weg te ruimen of een algemene politiek en uniforme procedures vast te stellen.

De inhoud van deze beschikkingen varieert. De ene handelen over niet-gecontroverseerde principes en zijn in feite een bevestiging ervan, anderen daarentegen strekken ertoe verdragsregelingen te verduidelijken of af te bakenen.

Normaal mag men verwachten dat de beschikkingen melding zouden maken van de clausules die ze interpreteren. Dit is echter niet altijd het geval. Soms ontbreekt deze vermelding, soms wordt het akkoord ook in zijn geheel geïnterpreteerd.

Tijdens het jaar 1946 gaf de Raad van afgevaardigde-beheerders reeds drie interpretaties van enkele artikelen van het verdrag tot oprichting van het Internationaal Monetair Fonds.

Het verzoekschrift, dat door India werd ingediend, had voor doel de bevestiging te krijgen, dat de leden met de vijf grootste quota's gerechtigd waren een afgevaardigde-beheerder aan te duiden en deze te behouden. India stelde de vraag of dit recht niet zou worden aangetast indien er achteraf een lid mocht bijkomen dat gerechtigd was een afgevaardigde-beheerder aan te duiden, omdat het feitelijk tot de leden met de vijf grootste quota's kon worden gerekend.

De Raad van afgevaardigde-beheerders stemde met unanimité volgende beslissing. Art. XII sectie 3 b (i) en 3 f zou in die zin worden opgevat (49) dat elk lid, in het bezit van de vijf grootste quota's op het ogenblik van de regelmatige verkiezing of in de tussentijdse periode van de verkiezingen, gemachtigd is een afgevaardigde-beheerder aan te duiden. Hij zal zetelen tot de eerstkomende regelmatige verkiezing. Evenwel onder voorbehoud van het recht van een later toegelaten lid, een afgevaardigde-beheerder aan te duiden, wanneer het een van de vijf grootste quota's bezit (50).

Op 26 september van hetzelfde jaar verleende de Raad van afgevaardigde-beheerders nog twee interpretatieve beschikkingen. In antwoord op het rekwest van het Verenigd Koninkrijk werd een uitlegging verstrekt over de artikelen IV sectie 5 f en art. I ii en V van het I.M.F. verdrag (51).

De tweede interpretatie is het gevolg van Resolutie nr. 6 van de Raad van gouverneurs. De Verenigde Staten stelden zich de vraag of het in de bevoegdheid van het Fonds lag, buiten de gewone operaties van monetaire stabilisatie, haar fondsen te gebruiken. De Raad heeft beslist dat de bevoegdheid, de bronnen van het Fonds te gebruiken, beperkt is tot een aanwending hiervan in overeenstemming met de doelstellingen n.l. «to give temporary assistance in financing balance of payments deficits on current account for monetary stabilisation operations».

Opmerkelijk is dat noch in het rekwest noch in de interpretatie artikelen werden vermeld (52).

Een interpretatie van artikel 8 sectie 2 b van het verdrag tot oprichting van het I.M.F. werd aan al de leden per brief meegedeeld (53).

In 1949 werd een verzoekschrift bij de Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling en het Internationaal Monetair Fonds ingediend. De Verenigde Staten vroegen hierbij om de interpretatie van de verdragsclausule handelend over de voorrechten in het algemeen en meer bepaald de privileges, die door de lid-staten inzake communicatiemiddelen aan de instellingen moesten worden toegekend (54). De kwestie liep over de herziening van telegraaf-tarieven waarover het Fonds en de Wereldbank een geschil hadden met een private onderneming. Het geschil werd onderworpen aan de «Federal Communications Commission». Volgens de opvattingen van de privaatonderneming, die de bevoorrechte tarieven wou afschaffen, strekten de voorrechten zich niet uit tot de tarieven zelf. In de interpretaties van het Fonds en de Wereldbank werd dit argument weerlegd. Daarbij heeft de «Federal Communications Commission» er uitdrukkelijk op gewezen, dat de interpretatieve uitspraken van het Fonds en de Bank bindend zijn op gans het grondgebied van de Verenigde Staten (55).

De andere interpretatieve beschikkingen hebben betrekking op de voorwaarden waarin een lid gedwongen is zich uit het Fonds terug te trekken (56), over de voorwaarden van aanwending van de fondsen van de organisatie (57), de controle op de kapitaaltransfers, enz. (58).

Uit dit kort overzicht blijkt dat het Internationaal Monetair Fonds reeds ruim van haar bevoegdheid inzake interpretatie heeft gebruik gemaakt, zowel om gerezen twijfel uit de weg te ruimen als om contro-verses te beslechten.

Ook de Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling heeft een aantal beschikkingen van interpretatieve aard getroffen (59).

De eerste dateert van 9 mei 1946 en handelt over de diensttermijn van de aangeduide afgevaardigde-beheerders. Men voorziet in een analoge interpretatie als werd verstrekt door het I.M.F. (60). De andere interpretaties hebben o.m. betrekking op de beschikbaarheid en transfertmogelijkheden van de munten, het behoud van de waarde der deviezen, de garanties, de voorrechten bij communicaties, enz. (61).

Naast een beschikking die ertoe strekt art. 4 sectie 2 c van het Bankstatuut te interpreteren (62) en een verdragsuitlegging met betrekking tot het recht van de Bank beroep te doen op 80 % van de kapitaalonder-schrijvingen van de leden (63), is er een beschikking die onze bijzondere aandacht verdient, omdat ze de constitutieve overeenkomst in haar geheel interpreteert.

Bij een resolutie van de Raad van gouverneurs werd een rekwest, ingediend door de Verenigde Staten, verwezen naar de Raad van afgevaardigde-beheerders. Ingevolge sectie 12 van de «Bretton Woods Agreement Act» vroeg men om een interpretatie van het I.B.R.D.-verdrag. Men stelde zich de vraag of de Wereldbank bevoegd was leningen te verstrekken of te garanderen bestemd voor programma's van economische heropbouw en het herstel van de monetaire systemen. Hierbij had men vooral de stabilisatie-leningen op lange termijn op het oog. De kwestie werd toevertrouwd aan een speciaal comité, dat zijn rapport en aanbevelingen overmaakte aan de Raad van afgevaardigde-beheerders. Op basis van dit rapport, besloot het uitvoerend college dat het verstrekken van stabilisatie-leningen op lange termijn geenszins in strijd was met de geest en de letter van het verdrag tot oprichting van de Wereldbank (64).

Uit het onderzoek van de praktijk inzake de uit-legging van de constitutieve verdragen is het duidelijk,

dat de overgrote meerderheid van de interpretaties een vrij technisch karakter vertonen. Beslissingen over de politiek van de onderscheiden organisaties blijken minder voor te komen.

7. Besluit.

Het overzicht van deze procedures geeft aldus een beeld van de zeer specifieke wijze waarop juridische geschillen kunnen worden voorkomen of worden opge-lost in deze organisaties.

Dit bewijst eens te meer dat vroeger totaal onbeken-de regelingen nu, in het zich vlug ontwikkelend volken-recht, voorkomen. De internationale organisaties hebben hier eigen rechtsnormen doen ontstaan en een niet-klassiek volkenrecht doen ontplooiën. Zeer eigen en specifieke normen worden daar vaak in aangetroffen. Het is dan ook typisch, dat in de internationale finan-ciële organisaties regelingen voorkomen met een juridisch karakter, die sterk afwijken van de gewone rechterlijke oplossingen van geschillen en die vóór de oprichting van deze instellingen onbekend waren.

De bevoegdheden die men op dit gebied aantreft bij de voornoemde organen van deze instellingen geven trouwens de overtuiging, dat men bij de sluiting der verdragen meer rekening heeft gehouden met de werking van financiële instellingen dan met de klassieke verhoudingen, die in het tussenstaatsrecht worden aan-getroffen.

H. R. M. DE REU,
Assistent bij het Seminarie voor
Volkenrecht en Internationale Politiek,
Rijksuniversiteit Gent.

(1) Labeyrie-Ménahem C., *Des Institutions Spécialisées, Problèmes juridiques et diplomatiques de l'administration internationale*, Paris, 1953, p. 32; Sohn L. B., *Cases on United Nations Law*, London, 1956, p. 46 note - 1; Hexner E. P., *Die Rechtsnatur der interpretativen Entscheidungen des Internationalen Währungsfonds*, *Zeitschrift für Ausländisches Öffentliches Recht und Völkerrecht*, Band 20, 1959-60, p. 76.

(2) Göppert O., *Der Völkerbund*, Stuttgart, 1938, p. 34 e.v.; Vandenbosch A., Hogan W. H., *The United Nations, Background, Organization, Functions, Activities*, New-York, 1952, p. 326; Goodrich L. M., and Hambro E., *Charter of the United Nations, Commentary and Documents*, Boston, 1946, p. 20; Goodspeed S. S., *The Nature and Function of International Organization*, New-York, 1959, p. 140; Clark G., and Sohn L. B., *World Peace through World Law*, Cambridge (U.S.), 1958, p. XXII, 171-172, 177-178; *Review of the United Nations Charter, Compilation of Staff Studies prepared for the use of the subcommittee on the United Nations Charter of the committee on Foreign Relations, U.S. Senate, Doc. n° 164, Washington 1955*, p. 45 e.v.; De vraag welk orgaan bevoegd zou zijn voor de interpretatie van het Handvest werd op de Conferentie van San Francisco gesteld. Voor het antwoord van Committee IV/2 van de Conferentie (UNCIO, Doc. 933, IV/2/42 (2)) p. 7, 13 UNCIO, Doc. p. 709, UN Doc. A/474, GAOR, II, Plenary p. 1563) in extenso bij Sohn L. B., op. cit. p. 46-47 note - 1.

(3) Resolutie 171 A (II), (GAOR, II, Resolutions (A/519)), p. 103 in extenso in Sohn L. B., op. cit. p. 47; *Review of the United Nations Charter, A collection of Documents, U.S. Senate, Doc. n° 87, Washington, 1954*, p. 482-483; Voor bibliografie over de rol van adviezen bij de interpretatie van internationale constitutieve akten zie Hambro E., *The case law of the International Court*, Leyden, 1952, d. I, p. 478-481, 560-561.

(4) Sohn L. B., op. cit. p. 47, citeert de interpretatie van het Committee IV/2 of the Conference (UNCIO Doc. 933, IV/2/42 (2)), p. 7, 13 UNCIO Doc. p. 709, UN Doc. A/474, GAOR II, Plenary p. 1563).

(5) De constitutieve verdragen zijn opgenomen in Peaslee A. J., *International Governmental Organizations*, 1961, vol. II, I.M.F., p. 1261 e.v., I.B.R.D., p. 945 e.v., I.F.C., p. 1174 e.v., I.D.A. p. 1139 e.v.

(6) Van Bogaert E. R. C., *Beginnelsen van het Volkenrecht*, Antwerpen, 1958, p. 125-129; De overeenkomsten werden van kracht toen werd voldaan aan de vereisten van art. 11, I.B.R.D. en van art. 15 I.M.F.; Akkoord tussen de V.N. en het I.M.F. en I.B.R.D., Peaslee A. J., op. cit., p. 1291 e.v., p. 968 e.v.

(7) De betrekking tussen de V.N. en I.F.C. is geregeld door een overeenkomst goedgekeurd door de Algemene Vergadering op 20 feb. 1957, *Yearbook of the United Nations*, 1957, p. 275-276.

(8) Van kracht toen werd voldaan aan de vereisten van art. 11 I.D.A. t.t.z. toen de regeringen wier onderschrijvingen niet minder dan 65 % van het totaal bedroegen hadden aanvaard.

(9) I.D.A. art. 6 sect. 6, I.F.C. art. 4 sect. 6. Als afkortingen zijn gebruikt: Internationaal Monetair Fonds, I.M.F. of Fonds;

Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling, I.B.R.D., Wereldbank of Bank; Internationale Financieringsmaatschappij, I.F.C.; Internationale Ontwikkelingsassociatie I.D.A.

(10) I.M.F., art. 12 (2), I.B.R.D., art. 5 (2).

(11) Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk, China, Frankrijk en India.

(12) I.M.F., art. 12 (3), I.B.R.D., art. 5 (4).

(13) I.F.C., art. 4 (2), I.D.A., art. 6 (2).

(14) I.D.A., art. 6 sect. 4 (b).

(15) I.M.F., art. 3, Schedule A, Quota's, I.B.R.D., art. 2, Schedule A, Subscriptions, I.F.C., art. 2, Schedule A, Subscriptions to capital stock, I.D.A., art. 2, Schedule A, Initial Subscriptions.

(16) I.M.F., art. 12 sect. 5, I.B.R.D., art. 5 sect. 3, I.F.C., art. 4 sect. 3, I.D.A., art. 6 sect. 3.

(17) I.M.F., art. 18, I.B.R.D., art. 9, I.F.C., art. 8, I.D.A., art. 10.

(18) I.M.F., art. 18, I.B.R.D., art. 9, I.F.C., art. 8, I.D.A., art. 10; Analooq art. 13 van het Agreement establishing the Inter-American Development Bank, 1959, Peaslee, op. cit. I, p. 849.

(19) Kwesties inzake de interpretatie van de statuten van internationale organisaties zijn normaal opgedragen aan een rechtscollège dat in laatste instantie uitspraak doet. International Atomic Energy Agency, art. 17, Peaslee, op. cit. II, p. 938-939; International Civil Aviation Organization, chapter XVIII, id. p. 1008-1009; International Institute of Refrigeration, art. 33; id., p. 1222-1223; International Labor Organization, art. 37; id., p. 1245; International Relief Union, art. 14, id., p. 1348; International Telecommunication Union, art. 27, id., p. 1420; International Union for the Protection of Literary and Artistic Works, art. 27bis, id., p. 1502-1503; UNESCO, art. 14, id., p. 1809; Universal Postal Union, art. 33, id., p. 1830; World Health Organization, art. 75, id., p. 1891-1892; World Meteorological Organization, art. 29, id., p. 1912; Antarctica Treaty Organization, art. 11, Peaslee A.J., op. cit., vol. I, p. 32; Bank for International Settlements, Constituent charter (11), Statutes of the Bank for International Settlements, art. 56, id., p. 71, 82; Benelux, chapter VII, id., p. 94-95; International Convention concerning the carriage of Goods by Rail, 25 okt. 1952, art. 60, id., p. 220-221; International Convention concerning the carriage of Passengers and Luggage by Rail, 25 okt. 1952, id., p. 248-249; Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, 4 nov. 1950, art. 46, id., p. 365; Convention regarding the Regime of Navigation of the Danube, 1948, art. 45, id., p. 386; European Atomic Energy Community, sect. IV, art. 136, id., p. 433; European Coal and Steel Community, art. 31, id., p. 472; European Economic Community, art. 164, id., p. 570; European Organization for Nuclear Research, art. 11, id., p. 650; Food and Agriculture Organization, art. 17, id., p. 672-673; Intergovernmental Committee for European Migration Constitution, 1953, art. 30, id., p. 898.

(20) «Any question of interpretation of the provisions of this Agreement...», I.M.F., art. 18 (a), I.B.R.D., art. 9 (a), I.F.C., art. 8 (a), I.D.A., art. 10 (a).

(21) Over het systeem van de gewogen stemming zie o.m. Metzger S. D., Settlement of International Disputes by Non-Judicial Methods, American Journal of International Law, 1954, p. 408 e.v.; Schwarz-Liebermann von Wahlendorf, H. A., Stimmwägung in Wörterbuch des Völkerrechts III v. Strupp-Schlochauer, Berlin 1962, p. 392-393 en bibliografie; Voorstellen voor ponderatie in de Algemene Vergadering van de V.N., Clark G. and Sohn L. B., op. cit., passim 1958; Bibliografie bij Sohn L. B., Cases on United Nations Law, London, 1956, p. 221; Broms B., The Doctrine of Equality of States as applied in International Organizations, Vammala, 1959, p. 277 e.v.; Drago R., La Pondération dans les Organisations Internationales, Annuaire Français de Droit International, 1956, p. 529 e.v.; Weinschel H., The Doctrine of the Equality of States and its recent modifications, The American Journal of International Law, 1951, p. 417 e.v.; Boutros-Ghali B., Le principe d'égalité des Etats et les Organisations Internationales, Recueil des Cours, 1960-II, p. 63.

(22) Telkens vervangen door Bank, Association, Corporation.

(23) I.F.C., «Board of Directors for its decision».

(24) I.D.A. en I.F.C., «Executive Director of the Bank».

(25) I.F.C., I.D.A., I.B.R.D., respectievelijk art. 4 sect. 4 (g), art. 6 sect. 4 (g), Art. 5 sect. 4 (h).

(26) I.D.A., I.F.C., «the Board of Governors».

(27) I.D.A., I.F.C., I.B.R.D., «Which has ceased to be a member».

(28) I.B.R.D., I.D.A., I.F.C., «during the permanent suspension».

(29) I.D.A., I.F.C., I.B.R.D., «another by the country involved».

(30) By-Laws of the Fund, sect. 23, - of the Bank, sect. 22, duiden de voorzitter van het Internationaal Hof van Justitie aan voor de aanstelling van een opperrechter, art. VIII c, I.F.C., art. 10 c, I.D.A.

(31) Zie o.m. Resolutie v. d. Algemene Vergadering v. 15 nov. 1947 A/349 en A/519; Resolutie 20 febr. 1957 A/3529 (1); I.M.F. en I.B.R.D.-overeenkomst met de V.N., 15 nov. 1947, Peaslee, op. cit. II, p. 1291 e.v., 968 e.v. I.F.C. en I.D.A. zijn hier toe ook gemachtigd; Akkoord tussen I.F.C. en V.N., Yearbook of the U.N., 1956, p. 275 e.v.; zie ook Yearbook of the U.N., 1957, p. 522-523, Documentary References, Yearbook of the U.N., 1961, p. 394.

(32) I.B.R.D., art. 8; Agreement between U.N. and the I.B.R.D. 1947; I.M.F., art. 8; Agreement between U.N. and the I.M.F. 1947.

(33) Resolutie A 179/II aangenomen in de Algemene Vergadering op 21 nov. 1947, art. IX sect. 32, Annex V en VI in Yearbook of the U.N., 1947-48, p. 193, 195-196.

(34) Lalive J. F., L'immunité de Jurisdiction des Etats et des Organisations Internationales, Recueil des Cours, 1953-III, p. 365 e.v.; Broches A., International Legal Aspects of the Operations of the World Bank, Recueil des Cours, 1959-III, p. 311 e.v.

(35) I.M.F., art. 9 sect. 3, «Immunity from judicial process. The Fund its property and assets, wherever located and by whomsoever held, shall enjoy immunity from every form of judicial process except to the extent that it expressly waives its immunity for the purpose of any proceedings or by terms

of any contract». De jurisdictionele immuniteit is echter verschillend geregeld bij de I.B.R.D., I.F.C., I.D.A. Deze genieten slechts van een beperkte jurisdictionele onschendbaarheid.

I.B.R.D., art. 7 sect. 3, «Actions may be brought against the Bank only in a court of competent jurisdiction in the territories of a member in which the Bank has an office, has appointed an agent for the purpose of accepting service or notice of process, or has issued or guaranteed securities. No actions shall, however, be brought by members or persons acting for or deriving claims from members. The property and assets of the Bank shall, wheresoever located and by whomsoever held, be immune from all forms of seizure, attachment or execution before the delivery of final judgment against the Bank»; Analooq clausules in I.F.C., art. 6 sect. 3, I.D.A., art. 8 sect. 2.

(36) Miele M., Privilèges et Immunités des fonctionnaires internationaux, Milano, 1958, I.M.F., Annexe 5, p. 99-100, I.B.R.D., Annexe 6, p. 100-101.

(37) I.M.F., art. 18 a, I.B.R.D., art. 19 a, I.D.A., art. 10 a, I.F.C., art. 8 a «... submitted to the Board of Directors for its decision».

(38) 3/5 van het aantal leden die 4/5 van de totale stemmen vertegenwoordigen, Broches A., op. cit., p. 313.

(39) De Raad van gouverneurs kan de interpretatie-bevoegdheid in beroep niet delegeren, omdat dit uitdrukkelijk werd verboden door art. 5 sect. 2 b (IV) I.B.R.D., art. 6 sect. 2 c (IV) I.D.A., art. 4 sect. 2 b (IV) I.F.C., art. 12 sect. 2 b (VIII) I.M.F.

(40) Seidl-Hohenveldern I., Probleme der Anerkennung ausländischer Devisenbewirtschaftungsmassnahmen, Österreichische Zeitschrift für öffentliches Recht, Band VIII, 1957-58, p. 90.

(41) Hexner E. P., op. cit., p. 79 e.v.

(42) I.M.F., art. XV sect. 1, «Right of members to withdraw. Any member may withdraw from the Fund at any time by transmitting a notice in writing to the Fund at its principal office. Withdrawal shall become effective on the date such notice is received».

Een gelijkaardige bepaling is opgenomen in de statuten van de I.B.R.D. art. 6 sect. 1, sect. 3 voegt er echter aan toe, dat een lid van de Bank dat ophoudt lid te zijn van het I.M.F. na 3 maanden automatisch het lidmaatschap van de Wereldbank verliest, tenzij er door de Bank met 3/4 van de totale stemmen anders wordt over beslist. Analooq bepalingen in I.D.A., art. 7 sect. 1 en 3, I.F.C. art. 5 sect. 1 en 3.

(43) I.M.F., I.B.R.D., I.F.C., I.D.A. telkens art. 1.

(44) Jenks C. W., The Proper Law of International Organization, London, 1962, passim.

(45) Art. 19, Explanation of terms, a member's monetary reserves, the official holdings of a member, a member's holdings of convertible currencies, payment for current transactions, enz. (46) I.M.F., art. 18, I.B.R.D., art. 9, I.F.C., art. 8, I.D.A., art. 10.

(47) De «Federal Communications Commission», erkende uitdrukkelijk het bindend karakter van de interpretatieve uitspraken van het Fonds en de Bank op gans het grondgebied van de V.S. In the matter of International Bank for Reconstruction and Development and International Monetary Fund v. All America Cables and Radio Inc. and other cable Companies, U.S. Federal Communications Commission, Washington D. C., March 23, 1953, International Law Reports, 1955, p. 705 e.v.; Gold J., The Interpretation by the International Monetary Fund of its Articles of Agreement, 3, International and Comparative Law Quarterly, 1954, p. 265-270; Hexner, op. cit., p. 80-81, noemt de interpretatieve beslissingen quasi-legislatieve akten met een sui-generis karakter.

(48) I.M.F., sect. 2 van art. 15, I.B.R.D., art. 6 sect. 2, I.F.C., art. 5 sect. 2, I.D.A., art. 5 sect. 2.

(49) I.M.F. art. XII sect. 3 b (i) f, b) There shall not be less than twelve directors who need not be governors, and of whom (i) five shall be appointed by the five members having the largest quotas. f) Directors shall continue in office until their successors are appointed or elected.

(50) Executive Board Decision of May 8, 1946, n° 2-1, First Annual Meeting of the Board of Governors, Report of the Executive Directors and Summary Proceedings, 1946, p. 107.

(51) Changing of par value in connection with threatening unemployment, Executive Board Decision of Sept. 26, 1946, n° 71-2, op. cit., p. 105-106.

(52) Waarschijnlijk gaat het om de interpretatie van art. XIV sect. 1 en art. V sect. 3, Executive Board Decision of Sept. 26, 1946, n° 71-2, op. cit., p. 106.

(53) Brief van 14 juni 1949, Executive Board Decision of June 10, 1949, n° 446-4, Annual Report, 1949, p. 82-83.

(54) I.M.F., art. 9 sect. 7, I.B.R.D., art. 7 sect. 7. De term «treatment» moest worden geïnterpreteerd. «The official communications of the Fund (Bank) shall be accorded by members the same treatment as the official communications of other members».

(55) I.M.F. en I.B.R.D. gaven een analooq tekstinterpretatie, Board Decision, febr. 20, 1950, n° 534-3, Annual Report I.M.F., 1950, p. 118-119; Decision of Executive Directors under Article IX of the Articles of Agreement on Questions of Interpretation of the Articles of Agreement, July 12, 1954, p. 14-15; In the matter of International Bank for Reconstruction and Development and International Monetary Fund v. All America Cables and Radio, Inc. and other cable companies, U.S. Federal Communications Commission, Washington D.C., March 23, 1953, International Law Reports, 1955, p. 705 e.v.

(56) Interpretatie van art. 15 sect. 2, Executive Board Decision, Aug. 11, 1954, n° 344 (54/47) bevestigd door Decision of the Board of Governors of Sept. 28, 1954, Resol. n° 9-7, Summary Proceedings of the Board of Governors' Meeting, 1954, p. 112-113.

(57) Interpretatie van art. 5 sect. 3 a (iii), Executive Board Decision of Aug. 24, 1955, n° 451 (55/52), Annual Report 1956, p. 135.

(58) Interpretatie van art. 6 sect. 3, Executive Board Decision, July 25, 1956, n° 541 (56/39), Annual Report 1957, p. 162; omtrent art. 4 sect. 8 a en andere niet nader bepaalde voorzieningen.

zie Executive Board Decision of Jan. 25, 1956, n° 488 (56/5), Annual Report 1956, p. 147-148; Beslissing over de overgang van art. 14 naar art. 8, Executive Board Decision n° 1034 (60/27), June 1, 1960, Annual Report 1961, p. 135 e.v.; Interpretatie van art. 7 sect. 2, Executive Board Decision, Jan. 5, 1962, n° 1289 (62/1), Annual Report 1962, p. 234 e.v.

(59) De interpretatieve beschikkingen zijn gebundeld in een uitgave van de I.B.R.D., « Decisions of Executive Directors under Article IX of the Articles of Agreement on Questions of Interpretation of the Articles of Agreement, July 12, 1954.

(60) Interpretatie van art. 5 sect. 4 b (i) en 4 d, Decision of Executive Directors, May 9, 1946, First Annual Meeting of the Board of Governors, Proceedings and Related Documents, 1946, p. 30.

(61) Inzake controlerecht van de V.S. op gebruik van V.S. \$ aan de Bank betaald, art. 2 sect. 7 (i); Interpretatie van art. 4 sect. 2 a, Decision of Executive Directors, June 20, 1946, op. cit., p. 30; Interpretatie van art. 4 sect. 2 a, Decision of Executive Directors, June 20, 1946, op. cit., p. 30; Inzake het behoud van de muntwaarde, interpretatie van art. 2 sect. 9 a, 28 april 1948; Garanties, interpretatie van art. 4 sect. 5 c van 8 juli 1948;

Voorrechten inzake communicaties, Interpretatie van art. 7 sect. 7, van 17 febr. 1950; Behoud van de waarde van 18 % van de geleende gelden, Interpretatie van art. 2 sect. 9 a en b van 23 mei 1950; Portfolio sales, Interpretatie van art. 2 sect. 9 en art. 4 sect. 2 b van 14 juni 1951; in « Decisions of Executive Directors under article IX of the Articles of Agreement, on Questions of Interpretation of the Articles of Agreement, July 12, 1954.

(62) Interpretatie van art. 4 sect. 2 c, Decision regarding use of the currencies received by Bank on account of principal of loans made out of borrowed funds, Decision of Executive Directors, June 18, 1947, Second Annual Report, 1946-1947, p. 39.

(63) Interpretatie van art. 4 sect. 1 a (ii) en (iii), Decision of Executive Directors, April 2, 1947, op. cit., p. 38-39.

(64) Resolutie van de Raad van Gouverneurs n° 6, aangenomen op 16 maart 1946, Beslissing van de Afgevaardigde-Beheerders en rapport van het Comité ad hoc, in First Annual Meeting of the Board of Governors, Proceedings and Related Documents, 1946, p. 30, Appendix E, p. 40-45, First Annual Meeting of the Board of Governors of the I.B.R.D., First Annual Report by the Executive Directors, 1946, p. 12, 22 e.v.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 28 juni 1963.

Voorzitter-verslaggever: M. Belpaire.

Advokaat-generaal: M. Depelchin.

Advokaten: Mrs. Struye en Pirson.

Huwelijksvermogenstelsels. — Beding van ongelijke verdeling van de gemeenschap van aanwinsten in het voordeel van de langstlevende echtgenoot. — Kind uit een vorig huwelijk. — Artikelen 1098 en 1527 B.W.

Lid 3 van artikel 1527 B.W. stelt in zijn eerste deel als principe dat, in geval er kinderen zijn uit een vroeger huwelijk, elke overeenkomst die door haar gevolgen ertoe strekt om aan een van de echtgenoten meer te geven dan het bij artikel 1098 B.W. bepaalde gedeelte, zonder gevolg zal blijven voor alles wat dit gedeelte overschrijdt. Het tweede deel wijkt alleen van dit principe af wat betreft het in de gemeenschap brengen van de winsten, die voortkomen van de arbeid en van de besparingen op de inkomsten van ieder van de echtgenoten, al zijn hun prestaties en inkomsten ongelijk.

Daar de gevolgen van een beding van ongelijke verdeling van de gemeenschap in het voordeel van de langstlevende echtgenoot niet bij de uitzonderingsbepaling van het tweede deel van lid 3 van art. 1527 B.W. worden geregeld blijven zij door de algemene bepaling van het eerste deel beheerst.

Quintyn t./ Quintyn en cs.

Gelet op het bestreden arrest, op 5 juni 1962 door het Hof van beroep te Gent gewezen;

Over de middelen samen, : afgeleid, het eerste, uit de artikelen 1098, 1525, 1527, meer bepaald lid 3, in fine, van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet.

doordat het bestreden arrest, na vastgesteld te hebben dat de inhoud van de gemeenschap van aanwinsten, die bestaan heeft tussen aanlegger en zijn overleden echtgenote, gedeeltelijk uit de eigen goederen van de man en uit zijn eigen bedrijvigheid voortkomt, beslist heeft dat het beding 4 van het huwelijkscontract van 28 juni 1937, waarbij bedongen werd dat, bij de ontbinding van de gemeenschap door overlijden, de ganse gemeenschap van aanwinsten aan de langstlevende echtgenoot zal behoren, zonder uitwissel zal blijven in de mate waarin het voor uitwissel heeft aan de langstlevende echt-

genoot, hier aanlegger, meer voordelen te verlenen dan voorzien bij artikel 1098 van het Burgerlijk Wetboek,

dan wanneer de rechtsvordering tot inkorting, die door artikel 1527 aan de kinderen uit een eerste huwelijk, hier verweerders, gegeven wordt, op verschillende wijze toegepast moest worden volgens de natuur en de oorsprong van de goederen die deel uitmaken van de gemeenschap, zodanig dat de bij artikel 1098 voorziene rechtsvordering tot inkorting ruimer is dan die voorzien bij de uitzondering van artikel 1527, lid 3, in fine, wanneer die goederen door de besparingen op de onderscheiden inkomsten van de echtgenoten bekomen werden,

dan wanneer het arrest, waar het vastgesteld had dat besparing door beide echtgenoten werd gedaan, voor de goederen van de gemeenschap die bekomen waren door besparingen moest toepassing maken van artikel 1527, lid 3, in fine, en niet van artikel 1098,

dan wanneer, zo het beding 4 van het huwelijkscontract niet voor zijn geheel toepasselijk was vermits het de hele gemeenschap van aanwinsten aan de langstlevende echtgenoot toekent, het arrest volgens artikel 1527 wettelijk verplicht was, voor het gedeelte « besparingen », de rechtsvordering van de kinderen tot inkorting alleen toe te passen in de mate waarin het beding meer dan de helft aan de echtgenoot toekende en slechts proportioneel aan wat die helft overschrijdt, die aan de man toekomt;

het tweede, afgeleid uit de schending van de artikelen 1527, meer bepaald lid 3, in fine, 1350 en 1352 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden arrest, na vastgesteld te hebben dat de inhoud van de gemeenschap slechts gedeeltelijk uit de eigen goederen van de man, hier aanlegger, en uit zijn bedrijvigheid voortkomt, en dat de besparingen door de beide echtgenoten gedaan werden, beslist heeft dat volgens artikel 1527 al de goederen die deel uitmaken van de huwgemeenschap vermoed worden voordeel te zijn ten nadele van de kinderen uit een eerste huwelijk, en dat tegen dit vermoeden, dat juris et de jure is, geen tegenbewijs geduld wordt,

doordat het arrest, diensgevolge het beroepen vonnis bevestigende, toepassing van artikel 1098 maakt op het huwelijkscontract van de echtgenoten Quintyn, door als onbetwistbaar aan te nemen dat het beding 4 van dit contract aan de langstlevende echtgenoot een voordeel toekent ten nadele van de kinderen uit het eerste huwelijk, hier verweerders, en beslist dat het ingeroepen vermoeden de overeenkomsten bedoelt zoals zij gesloten werden op het ogenblik van hun aangaan,

dan wanneer, *eerste onderdeel*, het door het arrest ingeroepen vermoeden geen toepassing kan vinden op de goederen die voorkomen uit de besparingen van de beide echtgenoten, voorzien door artikel 1527, lid 3, in fine, daar het mogelijk bedrog ten nadele van de kinderen, dat aan de grondslag van het vermoeden ligt, ondenkbaar is vermits de inkomsten die voortkomen uit de bedrijvigheid en de besparingen van de echtgenoten tot de lasten van het huwelijk bestemd zijn en gedurende het gemeenschappelijk leven normaal moeten verbruikt worden en dat zodus de afstammelingen van de echtgenoten erop niet moeten rekenen;

dan wanneer het deel van de gemeenschap voortkomend uit de besparingen het wettelijk voorbehouden gedeelte van de kinderen uit een eerste huwelijk niet aantast, en dat er bijgevolg ten deze geen aanleiding is, voor dit deel van de gemeenschap, tot toepassing van een vermoeden juris et de jure van bedrog (schending van de artikelen 1350, 1352 en 1527).

dan wanneer, *tweede onderdeel*, het vermoeden juris et de jure van voordeel voor een echtgenoot ten nadele van de kinderen uit een eerste huwelijk niet toepasselijk is op artikel 1527 doch alleen op artikel 1098, waarnaar het arrest verwijst, en slechts voor het geval dat een overeenkomst « door haar gevolgen » meer zou geven dan voorzien bij artikel 1098, en dat zodus het vermoeden slechts toegepast kan worden in de mate waarin een voordeel werkelijk gegeven wordt, en dit voordeel groter is dan wat kan gegeven worden volgens artikel 1098 wanneer er kinderen uit een eerste huwelijk bestaan,

dan wanneer artikel 1527 het bedoeld vermoeden voorziet voor het geval waar de overeenkomst « door haar gevolgen er toe strekt om aan een van de echtgenoten meer te geven dan het gedeelte bepaald bij artikel 1098 », en dat, bijgevolg, dit vermoeden het beding niet bedoelt op het ogenblik van het aangaan maar wel de gevolgen op het ogenblik van de ontbinding van de gemeenschap;

dan wanneer, volgens artikel 1527, lid 3, in fine, het voordeel dat gebeurlijk aan een van de echtgenoten toegekend wordt, niet bepaald wordt op het ogenblik van het huwelijkscontract maar wel wanneer de gemeenschap ontbonden wordt,

dan wanneer bijgevolg het arrest niet wettelijk kon beslissen dat artikel 1527 de overeenkomsten bedoelt « zoals zij gesloten werden op het ogenblik van hun aangaan » :

Overwegende dat uit de vermeldingen van het arrest blijkt dat aanlegger gehuwd is geweest met wijlen de moeder van verweerders Quintyn, kinderen uit een vroeger huwelijk, en dat de echtgenoten het stelsel van de gemeenschap van aanwinsten hadden aangenomen met het beding dat de gehele gemeenschap aan de langstlevende zal toebehoren;

Overwegende dat de middelen, die daarbij steunen op de eindbepaling van lid 3 van artikel 1527 van het Burgerlijk Wetboek, onderstellen dat, zo gemeld artikel de vordering tot inkorting van de kinderen uit het eerste huwelijk niet in de weg staat wanneer het huwelijkscontract een ongelijke verdeling van de gemeenschap ten bate van de langstlevende echtgenoot bepaalt, ook wanneer de gemeenschap goederen zou bevatten die door de besparingen op de onderscheiden inkomsten van de echtgenoten bekomen werden, dan nog de actie tot inkorting op de aan de langstlevende toegekende helft zou moeten beperkt worden tot hetgeen niet de helft van gemelde besparingen vertegenwoordigt, daar deze besparingen aan de toepassing van artikel 1098 van hetzelfde wetboek onttrokken zijn;

Overwegende dat lid 3 van artikel 1527 van het Burgerlijk Wetboek, in zijn eerste deel, als principe stelt dat, in geval er kinderen zijn uit een vroeger huwelijk, elke overeenkomst die door haar gevolgen ertoe strekt om aan een van de echtgenoten meer te geven dan het gedeelte bepaald bij artikel 1098, zonder gevolg zal blijven voor alles wat dit gedeelte overschrijdt;

Dat gemeld lid, in zijn tweede deel, alleen van dit principe afwijkt wat betreft het in de gemeenschap brengen van de winsten die voortkomen van de arbeid en van de besparingen op de inkomsten van ieder van de echtgenoten, al zijn hun prestaties en inkomsten ongelijk;

Overwegende dat, daar de gevolgen van het beding van ongelijke verdeling van de gemeenschap in voordeel van de langstlevende echtgenoot niet bij de uitzonderingsbepaling van gezegd tweede deel worden geregeld, zij door de algemene bepaling van het eerste deel beheerst blijven;

Overwegende dat de middelen, die rusten op de onderstelling dat, in geval van toekenning van de gehele gemeenschap aan de langstlevende echtgenoot, het tweede deel van lid 3 van artikel 1527 van het Burgerlijk Wetboek niettemin enig gevolg zou kunnen hebben, naar recht falen;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 19 september 1963.

Eerste Voorzitter : M. Giroul.

Raadsheer-verslaggever : M. Moriamé.

Prokureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advokaat : Mr. Simont.

Afstand van rechten. — Niet af te leiden uit de passiviteit of de afwachtende houding alleen van een partij.

Afstand van rechten moet streng worden uitgelegd en kan slechts uit voor een andere interpretatie niet vatbare feiten voortspruiten; een dergelijke afstand door een partij kan niet uit haar passiviteit alleen of uit haar afwachtende houding alleen worden afgeleid.

N.V. Belgische Mij van algemene Verzekeringen op het leven, de dotale fondsen en de overlevingen t/ Demaret.

Gelet op het bestreden arrest, op 28 november 1961 door het Hof van Beroep te Luik gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1134 en 1135 B.W.;

doordat het bestreden arrest, na vastgesteld te hebben dat, bij toepassing van artikel 4, 1°, lid 3, van de door verweerder onderschreven verzekeringspolis, « de verzekeraar... dus slechts gehouden was het vierde van de schade » door het door verweerder tot stand gebracht ongeval veroorzaakt « te betalen », overweegt dat aanlegster verzaakt heeft zich op dit beding te beroepen en dienvolgens de eis van verweerder gegrond en de tegenvordering van aanlegster niet gegrond verklaart, om de redenen dat « het feit gedurende drie jaar

gehandeld te hebben alsof zij voor het geheel verplicht was, aldus de verzekerde van het recht berovend zijn belangen vóór het gerecht te verdedigen, het feit hem van de betalingen niet verwittigd te hebben en als enige meester van het geding gehandeld te hebben noodzakelijk een verzaking van het « gedeeltelijk, door het verzekeringscontract gevestigd, « verval impliceren »;

dan wanneer, *eerste onderdeel*, de afwachter houding van een partij of haar passiviteit het niet mogelijk maken ertoe te besluiten dat zij haar rechten verzaakt heeft; waaruit volgt dat de rechters over de feiten niet, zonder de verbindende kracht van het tussen partijen tot stand gekomen verzekeringscontract en, meer bepaald, van artikel 4, 1°, lid 3, van gezegd contract te schenden, konden overwegen dat aanlegster verzaakt had zich op het verval, dat er voorzien was, te beroepen, om de reden dat zij gedurende drie jaar gehandeld zou hebben « alsof zij voor het geheel verbonden was » (schending van artikel 1134 en 1135 B.W.);

tweede onderdeel, de rechters over de feiten vaststellen dat aanlegster tussengekomen was om verweerder vóór het gerecht bij te staan; waaruit volgt dat zij niet, zonder zich tegen te spreken, enerzijds, konden vaststellen dat aanlegster aan haar verzekerde haar bijstand vóór het gerecht verschaft had en te overwegen, anderzijds, dat verweerder van het recht zijn belangen vóór het gerecht te verdedigen beroofd geweest was (schending van artikel 97 van de Grondwet);

derde onderdeel, de rechters over de feiten vaststellen dat aanlegster sommige sommen aan de slachtoffers slechts « in mindering » betaald heeft, waaruit volgt dat zij niet, op straf zich tegen te spreken en de verbindende kracht van het tussen partijen tot stand gekomen verzekeringscontract te schenden, konden overwegen dat het feit voor aanlegster verweerder niet verwittigd te hebben van de betalingen welke zij deed, verzaking van haar zijde impliceerde zich op de door dit contract voorzien verval te beroepen (schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1134 en 1135 B.W.);

Overwegende dat het bestreden arrest vaststelt: a) dat artikel 4, 1°, lid 3, van de verzekeringspolis bedingt dat « de schadevergoeding welke aan de vervoerde derden zou kunnen verschuldigd zijn nooit de verhouding zal kunnen overschrijden bestaande tussen het aantal passagiers voor wie het voertuig normaal ingericht is en het aantal op het ogenblik van het ongeval werkelijk vervoerde personen »; b) dat, bij toepassing van dit beding, aanlegster in beginsel slechts verplicht was het vierde te betalen van de schade veroorzaakt door het aan de verzekerde toe te schrijven ongeval van 5 december 1955; c) dat verweerder aanlegster gedagvaard heeft tot betaling van het saldo van de schadevergoeding en dat aanlegster als tegenvordering aan verweerder de terugbetaling gevorderd heeft van de door haar boven het vierde van de totale schade betaalde 47.000 frank;

Over het eerste onderdeel :

Overwegende dat, weliswaar, daar de verzakingen streng uitgelegd moeten worden en slechts kunnen voortspuiten uit voor een andere interpretatie niet vatbare feiten, de verzaking van een partij van haar rechten uit haar passiviteit alleen of uit haar afwachter houding alleen niet kan afgeleid worden;

Maar overwegende, dat het arrest, door de in het eerste onderdeel bestreden reden, integendeel de actieve gedraging van aanlegster bedoelt betreffende de door haar ten gevolge van het ongeval verrichte betalingen; dat het, inderdaad, in het onmiddellijk voorafgaand lid, erop wijst dat aanlegster de algeheelheid betaald heeft

van de aan twee van de slachtoffers verschuldigde schadevergoeding en de toelage bij voorraad van de derde vermeerderd heeft « zonder het verschuldigd maximum van een vierde voor te behouden, het geheel zonder zelfs de verzekerde ervan te verwittigen »;

Dat dit onderdeel op een onjuiste interpretatie van het bestreden arrest berust;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 6 december 1963.

Voorzitter : M. Somerhausen.

Raadsheren : M.M. Moureau en De Bock.

Substituut-auditeur-generaal : M. Hoeffler.

Advokaten : Mrs. J. Gooris, P. Orianne en Lebeau loco Mr. A. Pierson.

1. Huisvesting. — Krotwoningen. — Onbewoonbaarheid. — Oordeel.
2. Burgemeester. — Straffen. — Onbevoegdheid.
3. Eigendomsrecht. — Grondwettelijke en wettelijke bepalingen.
4. Machtsafwending. — Elementen.

1. Uit het dossier blijkt dat de burgemeester, door te steunen op een nauwkeurig deskundig verslag dat niet tegengesproken wordt door de architect van de tegenpartij, heeft kunnen oordelen dat de kosten van de voor de openbare gezondheid of veiligheid onmisbaar geachte werken, buiten verhouding tot de waarde van de gebouwen zouden zijn en dat hij de kennisgeving van die werken aan verzoeker achterwege kan laten.
2. De burgemeester, al ontleent hij aan de slotbepaling van art. 90 van de gemeentewet de bevoegdheid om individuele maatregelen tot uitvoering en toepassing te nemen, kan geen straffen opleggen aan wie zijn bevelen niet opvolgt.
3. De vraag of een ongezond gebouw kan worden verbeterd, wordt door de gemeentelijke overheid beoordeeld overeenkomstig de artikelen 44 en volgende van de wet van 29 maart 1962.
4. Wanneer uit het dossier blijkt dat de bestreden handeling zich voordoet als ten aanzien van de feiten verantwoord zijnd en dat verzoeker overigens zijn beweringen niet nader staft, wettigt niets het aangevraagde onderzoek in machtsafwending.

Dussart t./ 1. de gemeente Baudour, 2. de burgemeester van Baudour.

Arrest nr. 10.318

Gezien het op 8 september 11962 ingediende verzoekschrift, waarbij Marcel Dussart de nietigverklaring vordert van het besluit van 2 juli 1962 van de burgemeester van Baudour die verzoekers huizen, gelegen in die gemeente, rue Louis Caty, nrs 132, 134, 136, 1138, 144, 146 148, 150 en 152, niet voor verbetering vatbaar en onbewoonbaar verklaart;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de Hr Hoeffler, subsituut-auditeur-generaal bij de Raad van State ;

Gelet op het bevel van 9 juli 1963 dat de neerlegging van het verslag en van het dossier ter griffie gelast ;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van verzoeker ;

Gelet op het bevel van 2 oktober 1963, waarvan aan partijen de 4e van dezelfde maand kennis is gegeven en waarbij de zaak op de terechtzitting van 8 november 1963 werd vastgesteld, op welke datum zij tot de terechtzitting van 29 november 1963 werd uitgesteld ;

Gehoord het verslag van staatsraad Somerhausen, voorzitter ;

Gehoord de opmerkingen van Mr Jean Gooris en Mr Paul Orianne, advocaten bij het Hof van beroep te Brussel, die voor verzoeker verschijnen, en van Mr Lebeau, loco Mr M.A. Pierson, advocaat bij het Hof van beroep te Brussel, die voor de gemeente Baudour verschijnt ;

Gehoord het gelijkluidend advies van de Hr subsituut Hoeffler ;

Gelet op artikel 25 van de wet van 23 december 1946 houdende instelling van een Raad van State ;

Overwegende dat de burgemeester van Baudour op 2 juli 1962 een besluit heeft uitgevaardigd, zeggend : « De » huizen gelegen rue Louis Caty, nrs. 132, 134, 136, 138, » 144, 146, 148, 150 en 152, worden tot « niet voor verbe- » tering vatbare en onbewoonbare krotwoningen » ver- » klaard en het verbod die woningen te betrekken, wordt » van kracht dadelijk na het heengaan van de huidige » bewoner en uiterlijk binnen een termijn van 180 dagen » vanaf de kennisgeving van het besluit » ;

Overwegende dat dit besluit gegrond is op de op 25 mei 1957 door de gemeenteraad aangenomen politie-verordening en op art. 90 van de gemeentewet, alsook op de door de « politiecommissie » opgemaakte ver- slagen ;

Overwegende dat verzoeker een eerste middel ontleent aan de schending van artikel 90 van de gemeentewet en van de politieverordening van 25 mei 1957, in zover de bestreden handeling onder miskenning van de voorwaarden, welke die verordening ten aanzien van de grond en de vorm heeft vastgesteld, verklaart dat een gebouw een niet voor verbetering vatbare en onbewoonbare krotwo- ning is, in zover het aan die verklaring gevolgen ver- bindt die verder reiken dan in die verordening in voor- uitzicht is gesteld, zowel inzake uitzetting van de bewo- ners als inzake de straffen voor overtreders ; dat verzo- ker in zijn memorie van wederantwoord onderstreept dat het verbod om een gebouw te bewonen eerst mag worden uitgesproken wanneer de eigenaar in gebreke blijft nadat hij gewaarschuwd was van de noodzaak om het binnen een bepaalde termijn te herstellen ;

Overwegende dat artikel 1 van de op 25 mei 1957 aan- genomen politieverordening op de hygiëne van de wonin- gen bepaalt, « wanneer de burgemeester ingelicht is dat » er huizen, woongelegenheden of woningen van welke » aard ook zijn, die door hun staat van verval, van on- » zindelijkheid, van sleet, door gebrek aan verluchting, » aan drinkwater, aan behoorlijke afloop van het vuile » water, door het te groot aantal bewoners, door het » gebrekkig onderhoud der privaten, of uit welke andere » oorzaak ook, de openbare gezondheid of veiligheid in » gevaar kunnen brengen, maakt de politiecommissaris » proces-verbaal van de staat van de plaats op » ; dat » artikel 2 eraan toevoegt : « Na het advies van een » expert of van een bijzonder bevoegde overheid te heb- » ben ingewonnen, besluit de burgemeester tot de nood- » zakelijke maatregelen en bepaalt hij de termijn binnen » welke die maatregelen moeten zijn uitgevoerd. De be- » slissing van de burgemeester wordt de eigenaar van » het gebouw ter kennis gebracht. Zij wordt de raad »

» op diens eerstvolgende vergadering medegedeeld » ; » dat artikel 3 bepaalt : « Indien de eigenaar zich bij » het verstrijken van de vastgestelde termijn niet naar » de voorgeschreven maatregelen heeft gedragen, kan » de burgemeester ofwel de volstrekt noodzakelijk geach- » te werken op kosten van de eigenaar doen uitvoeren, » ofwel verbieden die huizen of woongelegenheden te » bewonen. De kosten van de werken zullen worden ver- » haald op de eigenaar, op gewone overlegging van een » door de burgemeester opgemaakte staat » ;

Overwegende dat de architect van de gemeente voor elk van de betrokken gebouwen een verslag heeft opge- maakt met opgave van de oorzaken van ongezondheid en dat de politiecommissaris de plaatstoestand tot in bij- zonderheden heeft geconstateerd ; dat die bevindingen door verzoekers architect-expert niet tegengesproken worden ; dat zij het onbewoonbare van de bewuste gebou- wen aantonen ; dat de burgemeester heeft kunnen oor- delen dat de kosten van de voor de openbare gezond- heid of veiligheid onmisbaar geachte werken, buiten ver- houding tot de waarde van de gebouwen zouden zijn en dat hij dus de kennisgeving van die werken aan ver- zoeker achterwege kon laten ; dat de door verzoeker aangehaalde bepaling van artikel 2 van de verordening geen substantieel vormvereiste stelt ;

Overwegende dat de burgemeester, al ontleent hij aan de slotbepaling van artikel 90 van de gemeentewet de bevoegdheid om individuele maatregelen tot uitvoering en toepassing te nemen, geen straffen kan opleggen aan wie zijn bevelen niet opvolgen ; dat de burgemeester zijn bevoegdheid te buiten is gegaan, toen hij politiestrafen stelde op niet-naleving van de bepalingen van zijn be- sluit en op het wegnemen of onleesbaar maken van de op de gebouwen aangebrachte affiches ;

Overwegende dat verzoeker een tweede middel ont- leent aan de schending van de artikelen 11 en 108 van de Grondwet en van artikel 90 van de gemeentewet, in zo- ver de bestreden handeling de bewuste gebouwen als « niet voor verbetering vatbaar » verklaart, terwijl de vraag of een gebouw al dan niet voor verbetering vat- baar is geen politieaangelegenheid noch een aangelegen- heid van gemeentebelang is en zodanige verklaring met de eraan verbonden gevolgen afbreuk doet aan verzoek- ers eigendomsrecht ;

Overwegende dat de door artikel 11 van de Grond- wet beschermde eigendom luidens artikel 544 van het Burgerlijk Wetboek, het recht is om op de meest vol- strekte wijze van een zaak het genot te hebben en daar- over te beschikken, mits men er geen gebruik van maakt dat strijdig is met de wetten of met de verordeningen ; dat verzoeker toen hij ongezonde woningen liet betrek- ken, er een met de wetten en verordeningen strijdig gebruik heeft van gemaakt ; dat de vraag of een onge- zond gebouw kan worden verbeterd, door de gemeente- lijke overheid wordt beoordeeld overeenkomstig de arti- kelen 44 en volgende van de wet van 29 maart 1962 hou- dende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw ; dat, daargelaten wat de burgemeester be- doelt wanneer hij verklaart dat de bewuste gebouwen « niet voor verbetering vatbare krotwoningen » zijn, vol- staan kan worden met de constatacie dat die verklaring artikel 108 van de Grondwet niet schendt ;

Overwegende dat verzoeker een derde middel ontleent aan de schending van artikel 97 van de Grondwet, in zover de bestreden beslissing op onjuiste, tegenstrijdige, dubbelzinnige en ondienstige motieven berust ;

Overwegende dat artikel 97 van de Grondwet bepaalt : « elk vonnis is met redenen omkleed » ; dat de bestreden beslissing noch een vonnis, noch een administratieve beslissing in betwiste zaken is ;

Overwegende dat de bestreden beslissing gemotiveerd is als volgt ;

« Overwegende dat vaststaat dat de hieronder ver-
» noemde gebouwen niet voldoen aan de elementaire
» eisen van gezondheid, hygiëne, veiligheid, en dus krot-
» woningen zijn ; ... dat die gebouwen in een staat van
» verval, van onveiligheid verkeren ; dat anderzijds her-
» stellingen of verbouwingen er nog geen gezonde wo-
» ningen van kunnen maken ; ... dat sommige van die
» gebouwen niet meer bewoond zijn » ;

dat die motieven niet tegenstrijdig, dubbelzinnig of on-
dienstig zijn en dat het aan de Raad van State overgeleg-
de dossier niet aantoonst dat zij onjuist zouden zijn ; dat
de door verzoeker aangehaalde omstandigheid als zou na
de kennisgeving van de bestreden handeling overleg
tussen verzoeker en de gemeente zijn gepleegd om na te
gaan of en tegen welke prijs, eventuele werken sommige
van de bewuste gebouwen bewoonbaar konden maken,
niet aantoonst dat de motieven van de bestreden hande-
ling onjuist zijn ;

Overwegende dat verzoeker zich in de vierde plaats
beroept op machtsafwenning ; dat hij doet gelden dat
de bestreden maatregel er toe strekt de bewuste gebou-
wen en een aan verzoeker toegehorende aanpalende
grond tegen een lage prijs door de gemeente te laten
opkopen met het doel ze ter beschikking te stellen van
de vennootschap « Le Bon Logis » van Baudour, waar-
van de leiders en leden tot dezelfde politieke strekking
behoren als de meerderheid van de gemeenteraad, en
dat die verrichting uitsluitend door electorale overwe-
gingen is ingegeven ;

Overwegende dat de bestreden handeling zich voor-
doet als ten aanzien van de feiten verantwoord te zijn
en dat verzoeker overigens zijn beweringen niet nader
staft ; dat niets in het dossier het aangevraagde onder-
zoek wettigt,

Besluit :

Artikel 1. — Artikel 6 van het besluit van de burge-
meester van Baudour van 2 juli 1962 is vernietigd.

Het beroep is voor het overige verworpen.

Artikel 2. — De kosten, bepaald op 750 frank, komen
ten laste van de gemeente Baudour tot een bedrag van
100 frank en ten laste van de verzoeker tot een bedrag
van 650 frank.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 26 november 1963.

Voorzitter : M. Verougstraete.
Raadsheer - Verslaggever : M. de Clercq.
Advocaat-generaal : M. Stevigny.

**Grondbelasting. — Vermindering wegens : a) gebrek
aan opbrengst ; b) invaliditeit ; c) kinderrijke gezin-
nen. — Toepassingsvoorwaarden.**

a) De kwijtschelding of vermindering voor nietopbren-
gende goederen (art. 13 § 1 S.W.) mag niet toegestaan
worden voor een huis, dat vrijwillig door de eigenaar
onverhuurd wordt gehouden.

b) De belanghebbende moet het bewijs van de
invaliditeit verstrekken.

c) De belanghebbende die tijdelijk met zijn gezin
in het buitenland verblijft, mag de vermindering
wegens gezinslasten (art. 49 bis, § 1, A) genieten

voor het huis dat hij in België ledig houdt om het te
betrekken na zijn terugkomst in België.

De Pauw t./ Belgische Staat (Ministerie van Financiën).

Overwegende dat de zaken ingeschreven onder nr.
6271/60 en 252/63 van de F.R. verknocht zijn en die-
nen samengevoegd te worden ;

Overwegende dat requirant, in hoofddorde, op grond
van art. 13 § 1 der samengeordende wetten kwijt-
schelding van de grondbelasting voor het jaar 1959
vordert en eveneens de proportionele vermindering
ervan voor het jaar 1960 ; dat hij, in bijkomende orde,
de vermindering voorzien voor groot oorlogsinvaliden
(art. 13 § 2 der samengeordende wetten) vraagt als-
ook deze toegekend wegens gezinslasten (art. 49 bis
§ 1, a der samengeordende wetten) ;

Overwegende dat de kwijtschelding of verminde-
ring voorzien bij art. 13 § 1 der samengeordende wet-
ten ondergeschikt is aan het bewijs, door de belas-
tingplichtige te leveren, van uitzonderlijke omstan-
digheden onafhankelijk van zijn eigen wil, die de
productiviteit van zijn eigendom hebben te niet ge-
daan of verminderd (Cas. 7.10.1955 Pas. 1956.1.97) ;
dat in casu requirant zich tegenover de « Oeuvre Na-
tionale des Invalides de la Guerre » die hem een
lening toestond, vrijwillig verbond het aangekocht
huis niet te verhuren ; dat, zelfs in acht nemende
dat dit verbod uitsluitend ten voordele van de geld-
schieder werd opgelegd, nochtans moet aangenomen
worden dat het niet onafhankelijk is van de wil
van requirant, zodat de bepalingen van art. 13 § 1 der
samengeordende wetten niet toepasselijk zijn ;

Overwegende dat requirant, die voorhoudt groot oor-
logsinvaliden te zijn, nochtans niet bewijst zich in de
voorwaarden te bevinden voorzien bij art. 13 § 2 der
samengeordende wetten (100% invaliditeit) zodat ook
die wetsbepaling hier niet van toepassing is ;

Overwegende dat de eigenaar die voorlopig in het
buitenland verblijft maar die een eigendom gelegen
in België vrij houdt om er zich onmiddellijk na zijn
terugkomst te vestigen moet worden aangezien als
zijn hoofdverblijf in België behouden te hebben en
dus werkelijk als dit eigendom betreffend, zoals be-
vestigd o.m. door het betalen van de huurprijs van
de gas-water-electriciteitsmeter ;

dat requirant ontegensprekelijk zijn huis in België
aankocht en ledig hield om, na zijn tijdelijk verblijf in
Kongo, zich met zijn huisgezin er in te vestigen zodat
hij zich in de voorwaarden bevindt om van de ver-
mindering bij art. 49 bis § 1 A der samengeordende
wetten voorzien te genieten ;

Overwegende dat de verhalen gedeeltelijk gegrond
zijn ;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gehoord in openbare terechtzitting het verslag van
raadsheer De Clercq en het eensluidend advies van
de heer Advocaat-generaal Stévigny, ontvangt de ver-
halen ;

Voegt samen wegens verknochtheid de zaken nr.
6271/60 en 252/63 van de F.R. ;

Doet de bestreden beslissingen te niet en opnieuw
wijzende, beveelt dat de betwiste aanslagen d.jr. 1959,
art. 906808 en d.j. 1960 art. 035306 zullen herzien
worden, rekening houdend met de verminderingen
wegens gezinslasten voorzien bij art. 49 bis § 1 A der

samengeordende wetten; ontzegt het meer gevorderde als ongegrond;

Veroordeelt de Belgische Staat tot teruggave van de gebeurlijk te veel geïnde hoofdsom vermeerderd met de intresten en tot 1/3 der kosten;

Legt de overige 2/3 der kosten ten laste van requirant;

.....

NOOT: De terzake toegepaste teksten blijven van toepassing, ook na het in werking treden van de fiscale hervorming. Cfr. de artikelen 4 § 2, 2 en 41 § 4, 2 en 3e van de wet van 20 november 1962. I.C.B.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 27 februari 1964.

Voorzitter: M. De Bie.

Rechters: M.M. Van Hecke en Dillen.

O.M.: M. Le Clef.

Advokaten: Mrs. De Smedt en Ooms.

Echtscheiding en scheiding van tafel en bed. — Wedereis tot echtscheiding. — Noodzakelijkheid van een betekening door een gerechtsdeurwaarder.

*Een bij eenvoudige besluiten ingestelde wedereis tot echtscheiding wordt door de rechtbank niet ontvanke-
lijk geacht; vereist is volgens haar de betekening van
de wedereis door een gerechtsdeurwaarder (zie nader
het vonnis).*

Hellemans t./ Van den Wijngaert.

Hoofdeis:

Aangezien de rechtspleging regelmatig is;

Overwegende dat aanlegster, alvorens ten gronde te besluiten, vraagt toegelaten te worden een reeks van elf feiten te bewijzen;

Dat deze grieven voorzien zijn in het inleidend verzoekschrift, voldoende omschreven, dienend ter zake en vatbaar voor tegenbewijs;

Dat de wet het bewijs ervan toelaat door alle midde-
len van recht, getuigen inbegrepen;

Overwegende dat verweerder in ondergeschikte orde bij besluiten vraagt, niet alleenlijk tot het tegenbewijs te worden toegelaten, — wat hem van rechtswege krachtens het art. 256 van het W.B.R. toekomt — maar bovendien tevens het bewijs te mogen leveren van door hem acht gekwoteerde feiten;

Dat het feit 7 niet dienend is, aangezien het reeds besloten ligt in het raam van het tegenbewijs in verband met het feit 4 van aanlegster;

Dat de feiten 6 en 8 evenmin dienend zijn, aangezien zij geen bijzonder tegenbewijs op verweer kunnen uitmaken op de door aanlegster gekwoteerde feiten; dat zij inderdaad buiten het raam van een nadere precisering met het oog op een doelmatig tegenbewijs vallen;

Dat de overige feiten 1 tot en met 5 echter wel dienend zijn ter zake; dat zij voldoende zijn omschreven en vatbaar voor tegenbewijs; dat de wet het bewijs ervan toelaat door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen;

Dat de feiten 3 en 4 dienen te worden samengevoegd;
Tegeneis:

Overwegende dat verweerder in hoofdeis, alvorens

ten gronde te besluiten, een tegeneis bij zittingsbesluiten wenst te vormen, strekkende tot het bekomen van de machtiging een reeks van negen door hem gekwoteerde feiten door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, te bewijzen;

Overwegende dat geen van beide partijen door een pleitbezorger worden vertegenwoordigd en dat de besluiten waarbij deze eis wordt gesteld niet aan de verwerende partij werden betekend;

Overwegende dat, overeenkomstig art. 251 van het B.W. (art. 2 van de wet van 14 december 1935), een tegeneis tot echtscheiding «bij enkele akte van conclusiën kan worden ingesteld»;

Dat de wetgever van 1935 de vereenvoudiging van de rechtspleging tot echtscheiding tot doel heeft gehad, met een tegeneis als verweermiddel tegen de hoofdeis toelaatbaar te verklaren, zonder — zoals voorheen — een gans afzonderlijke procedure en een dagvaarding ten gronde te vereisen;

Overwegende dat indien deze tegeneis nu door een «enkele akte van conclusiën» kan worden gevormd, hieruit nochtans niet kan worden afgeleid dat dit kan geschieden door «enkele conclusiën», dit is door «niet-betekende conclusiën»;

Dat het nieuw art. 251 van het B.W. werd uitgevaardigd op een ogenblik, dat krachtens het tot nu toe ongewijzigd art. 75 van het W.B.R. een pleitbezorger binnen de gestelde termijn nog door de verweerder diende te worden aangesteld, wat betekeningen van akten — zoals besluiten — verondersteld (Cfr. art. 77 en volgende van het W.B.R.) en wanneer het art. 241, alinea 1, van het B.W. door hetzelfde art. 2 van dezelfde voormelde wet van 14 dec. 1935 gewijzigd beschikt dat, behoudens de voorziene afwijkingen, de zaak in gewone vorm behandeld en berecht wordt; dat het art. 241, alinea 2, van het B.W. maar door art. 2 van het navolgend K.B. van 7 febr. 1936 werd gewijzigd in de zin van een facultatieve tussenkomst van een pleitbezorger, wijl art. 4 van hetzelfde K.B. de door art. 248 van het B.W. voorziene verplichte persoonlijke verschijning van de aanlegger in echtscheiding, onder sanctie van verval, afschafte;

Dat nog later art. 337 van het W.B.R. door het art. 18 van het K.B. van 30 maart 1936 werd gewijzigd, beschikkende dat de incidentele eisen (waaronder de tegeneisen zijn begrepen) door «een enkele akte van conclusiën» dienen gevormd; dat dit nieuw art. 337 van het W.B.R. dezelfde bewoordingen overneemt als deze voorkomende in het reeds voorheen gewijzigd art. 251 van het B.W. en in het tot nu toe ongewijzigd art. 252 van het W.B.R. betreffende de aanvraag tot het bekomen van een getuigenverhoor in het raam van de gewone pleegvorm van het W.B.R.;

Dat door de invoegetreding van de vereenvoudigde procedure voorzien door het nieuw art. 251 van het B.W., het nieuw art. 337 van het W.B.R. op de tegeneis tot echtscheiding van toepassing is geworden;

Dat op grond van al deze gegevens reeds zou dienen besloten te worden, dat door «enkele akte van conclusiën» moet worden verstaan, dat het geboden is, maar dat het volstaat, bij afwezigheid van een pleitbezorger, tot de eenvoudige betekening van besluiten over te gaan, om een regelmatige tegeneis tot echtscheiding in te leiden; dat dergelijke betekening aan persoon of ter woonplaats uitsluitend door de tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder kan geschieden (Burg. Luik 1-7-1937: P.P. 1938 nr 9, blz. 32);

Overwegende bovendien, dat, zoals het huwelijk zelf, een eis tot echtscheiding essentieel persoonlijk is tussen de echtelieden, zodat zij zich in een dergelijke toe-

stand moeten kunnen bevinden, dat zij elkaar met kennis van zaken tegemoet kunnen treden; dat de zwaarwichtige wel bepaalde oorzaken tot wettelijke ontbinding van het huwelijk de meest intieme verhoudingen en wilsuitingen van de echtelieden aanbelangen, zodat zich niemand in hun plaats kan stellen (Cfr. Cass. 7-3-1907 : Pas. 1907.1.154 - Hof Brussel 23-3-1928 : Pas. 1928.11.108 - Hof Brussel 28-6-1928 : Pas. 1928.1.177 - De Page, boekd. 1, uitg. 1962, nr 877 - Rép. P. Dr. B. : Div. et Sép. de Corps nr 89 - Kluyskens : boekd. VII, 2e dr., nr 439);

Dat de ganse rechtspleging tot echtscheiding dan ook gericht is op een eventuele verzoening der partijen (art. 237 tot en met art. 240 van het B.W. - art. 268 en 272 van het B.W.) en bijgevolg op de meest doelmatige kennisgeving aan de partijen van de ingeleide procedure en de doorvoering ervan (art. 237 en volgende van het B.W.);

Dat, wegens de afschaffing van de verplichte persoonlijke verschijning vóór de rechtbank, alsook van de afschaffing van de vertegenwoordiging der partijen door het ambt van pleitbezorger, de eenvoudige mededeling van een afschrift der besluiten, houdende een tegeneis, aan de advocaat van de tegenpartij, drager van een bijzondere volmacht meestal hoofdzakelijk gericht op de hoofdeis, aan de rechtbank niet toelaat de volle zekerheid te hebben dat alles in het werk werd gesteld, opdat de belanghebbende tijdig en omstandig over de tegeneis en zijn zwaarwichtigheid kennis zou hebben gekregen en dat de belangen van de partijen hierdoor niet geschaad worden;

Dat rechtsleer en rechtspraak merendeels van oordeel zijn dat slechts door een dagvaarding of uit betekende besluiten door de rechtbank met overtuiging kan afgeleid worden, dat de tegenpartij, voor wie geen pleitbezorger aangesteld werd, kennis heeft gekregen van de tegeneis (Cfr. Burg. Luik 1-7-1937 : op. cit. - Piérard : Comm. de la Législation en vigueur en 1938, nr 60 - Rodenbach in J.T. 1938, 47 - De Page, boekd. I nr 888 - Rép. P. Dr. B. : « Demande reconventionnelle » nr 147, 149 en « Div. et Sép. de Corps » nr 93 - Nivelles : « Du Divorce et de la Séparation de Corps » nr 800); dat een gepaste pleegvorm in een strikt persoonlijke rechtspleging zoals een echtscheidingsprocedure uitsluitend die zekerheid kan geven;

Dat bovendien alleen een dagvaarding of betekende besluiten, naar gelang het geval, een rechtscontract tussen partijen kunnen ontstaan (Pand. Belges : « Demandes reconventionnelles » nr 96); dat een rechtscontract slechts tot stand kan komen door minstens één betekening bij gerechtsdeurwaarder;

Overwegende dat deze rechtbank tot nu toe haast onafgebroken de betekening van een tegeneis tot echtscheiding als een essentieel vereiste heeft aangezien (Burg. Antwerpen 8-7-1948 Bouvri t./ De Bock - Burg. Antwerpen 9-7-1956 Valkenborgh t./ Van den Wijn-gaart - Burg. Antwerpen 30-5-1961 Geukens t./ Van der Geeten);

Overwegende dat de beschikkingen die de staat der personen aanbelangen, zoals dit het geval is ter zake, van openbare orde zijn;

Dat bij gebrek aan een akte van betekening aan persoon of ter woonplaats het niet mogelijk is de enkele besluiten tot het inleiden van een tegeneis als dusdanig te aanvaarden;

Dat trouwens de beoogde tegeneis aanvankelijk naar een getuigenbewijs strekt, door het kwoteren van negen feiten; dat ter voldoening van dergelijke vraag en om de redenen hierboven breedvoerig aangehaald, zij krachtens art. 252 en volgende van het W.B.R. betref-

fende het getuigenverhoor in ieder geval noodzakelijk-kerwijze dient te worden betekend (Bur. Luik 1-7-1937 : op. cit.).

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Gehoord in openbare terechtzitting van 19 dec. 1963 de heer Chr. Le Clef, Substituut Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies;

Rechtdoende op tegenspraak;

Tegeneis :

Verklaart de tegeneis hic et nunc onontvankelijk.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE AALST

1e Kamer. — 15 oktober 1963.

Voorzitter : M. Schuermans.

Rechters : M.M. Buyle en De Cooman.

Referendaris : M. J. Vanden Bergh.

Advokaten : Mrs. Puissant en Muylaert.

Verplichte aansprakelijkheidsverzekering van motorvoertuigen. — Rechtstreeks recht van de benadeelde tegen de verzekeraar van de veroorzaker der schade.

Voor de politierechter wordt een eerste verdachte vrijgesproken en een tweede verdachte veroordeeld; in hoger beroep ingesteld door het O.M. en de veroordeelde verdachte maar niet door de burgerlijke partij wordt de eerste verdachte nu veroordeeld en de tweede vrijgesproken. De burgerlijke partij stelt daarna voor de Rechtbank van Koophandel een rechtstreekse vordering in tegen de verzekeraar van haar in eerste instantie vrijgesproken en in tweede instantie veroordeelde verzekerde.

De verzekeraar kan het gezag van gewijsde niet inroepen daar hij in het geding van de strafrechter geen partij was (art. 1.351 B.W.). De verplichte verzekering heeft hoofdzakelijk tot doel de belangen van de benadeelde te beschermen; om dat doel te bereiken verleent art. 6 van de wet van 1 april 1956 aan de benadeelde een rechtstreeks recht tegen de verzekeraar.

P.V.B.A. Seven-Up t./ Groep Josi.

Overwegende dat Groep Josi n.v. verzet heeft gedaan tegen een verstekvonnis van 4 juni 1963 waarbij zij verwezen werd om aan Seven-up p.v.b.a., bij wijze van schadevergoeding te betalen, de som van 15.665 F, met de compensatoire rente sedert 6 juli 1962, de gerechtelijke rente en de kosten van het geding;

Overwegende dat de stilstaande vrachtwagen van oorspronkelijke eiseres, op 6 juli 1962, te Erembodegem, aangereden werd door de personenwagen van zekere Sedeyn; dat deze laatste eerst in botsing was gekomen met de personenwagen van zekere Uyttersprot en daarna was terechtgekomen op de vrachtwagen van oorspronkelijke eiseres;

Dat Sedeyn en Uyttersprot werden vervolgd voor de politierechtbank van Herzele, die bij vonnis van 23 januari 1963 de tweede vrijspreek en tegen de eerste een veroordeling uitsprak en hem tevens verwees om aan de burgerlijke partij Seven-up p.v.b.a. een schadevergoeding te betalen van 14.665 F met de compensatoire rente sedert 6 juli 1962 tot 19 december 1962, de gerechtelijke rente en de kosten; dat de poli-

tierechtbank zich onbevoegd verklaarde om te statuëren nopens de eis van de burgerlijke partij Seven-up tegen Uytersprot;

Dat Sedeyn en het Openbaar Ministerie beroep hebben ingesteld tegen dit vonnis; dat de rechtbank van Eerste Aanleg te Oudenaarde, bij vonnis van 22 febr. 1963, Sedeyn heeft vrijgesproken, maar dat Uytersprot werd veroordeeld tot een boete; dat Seven-up geen beroep had ingesteld tegen het vonnis van de politierechtbank en dat de rechtbank van Eerste Aanleg niet heeft gestatueerd over haar eis tegen Uytersprot;

Overwegende dat Seven-up p.v.b.a. daarna Groep Jasi n.v., verzekeraarster van Uytersprot voor deze rechtbank heeft gedagvaard om vergoeding van de door haar geleden schade te bekomen; dat Groep Jasi n.v. verstek liet gaan en bij verstekvonnis van 4 juni 1963 verwezen werd zoals boven gezegd en dat zij tegen dit verstekvonnis verzet heeft gedaan;

Overwegende dat het verzet steunt op de bewering dat zij niet verplicht is de oorspronkelijke eiseres te vergoeden, omdat deze geen beroep heeft ingesteld tegen het vonnis van de politierechtbank van Herzele, die geoordeeld heeft dat Uytersprot geen overtreding had begaan; dat zij beweert dat oorspronkelijke eiseres dit vonnis heeft aanvaard bij gebrek aan beroep;

Overwegende dat oorspronkelijke eiseres niet betwist dat te haren aanzien definitief door de strafrechter werd beslist dat Uytersprot niet gehouden was haar schade te vergoeden;

Dat de burgerlijke rechter geen kennis mag nemen van een eis, die op dezelfde feiten zou steunen (Cass. 9 november 1950; Pas. 1951, 1, 137;

Overwegende dat oorspronkelijke eiseres de ontvankelijkheid van haar eis voorhoudt, omdat hij niet tegen Uytersprot wordt gericht, maar tegen de verzekeraar van deze, op grond van een autonoom recht verleend door artikel 6 van de wet van 1 juli 1956;

Overwegende dat de verplichte verzekering hoofdzakelijk tot doel heeft de belangen van de benadeelde te beschermen; dat om dit doel te bereiken art. 6 een rechtstreeks recht tegen de verzekeraar verleent aan de benadeelde (Watier, L'assurance automobile obligatoire blz. 80); dat opposante geen partij was voor de heer vrederechter te Herzele en het gezag van het rechterlijk gewijsde niet kan inroepen (art. 1.351 B.W.);

Overwegende dat het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg bewijst dat de verzekerde van opposant de schade heeft berokkend;

Dat opposante de hoegrootheid der gevorderde vergoeding niet betwist;

Overwegende dat voor het opstellen van alle akten van rechtspleging art. 2, 34, 36 en 37 der wet van 15 juni 1935 werden toegepast;

Om die redenen :

De rechtbank verklaart het verzet ontvankelijk doch ongegrond; zegt dat het vonnis waartegen verzet zijn volle uitwerking zal hebben; verwijst opposanten in de kosten.

VREDEGERECHT TE SINT-TRUIDEN

12 november 1963.

Rechter : M. Roelandts.

Advokaten : Mrs. Kleykens en Schollaert.

Bouwen op andermans grond. — Afbraak ?

Gebouwd op andermans grond over een oppervlakte van een zestal centimeter; na verschillende jaren wordt ten gevolge van een burentwist de afbraak gevorderd. Deze vordering moet billijkerwijze worden afgewezen; wanneer te goeder trouw op het naburig erf van een ander is gebouwd past het niet te veroordelen tot afbraak maar wel tot een schadevergoeding.

Nievis en Vanbrabant t./ Smets-Aerts.

Overwegende dat de vordering van eisers er toe strekt te horen vaststellen dat gedaagden zekere bouwwerken hebben uitgevoerd op de eigendom van verzoekers en er tevens ten nadele van verzoekers grondinnemingen hebben gedaan; bovendien verweerders te horen veroordelen al de bouwwerken uitgevoerd op de eigendom van verzoekers, te doen wegruimen, enz.

Overwegende dat het hier in feite gaat om de revindicatie van een strook grond, waarop verweerders vóór enige jaren gebouwd hebben, en waartegen tot vóór enkele maanden, blijkbaar nooit enig verzet door verzoekers gedaan werd, dat wellicht een gewone burentwist dit geding heeft doen ontstaan;

Overwegende echter dat verweerders toegeven van mening te zijn dat zij inderdaad een zestal centimeter grond van eisers hebben ingenomen;

Overwegende dat dit bouwen blijkbaar de stilzwijgende toestemming van eisers veronderstelt en dat de benadeelde eigenaars maar hebben laten begaan;

Overwegende dat uit deze omstandigheden blijkt dat deze onbeduidende schending van het eigendomsrecht van eisers hoofdzakelijk tegen de verweerders ingeroepen wordt uit plagerij en met het doel hun nadeel te berokkenen;

Dat derhalve de eis tot afbraak billijkheidshalve dient afgewezen te worden; (Cfr. in dien zin : Vrederechter Beringen, 7 oktober 1955, R.W. 2 dec. 1956, Kol. 627; De Page, V. nr 893/D en 1.195, 2e d; Kluyskens, «Zakenrecht», p. 155);

Overwegende immers dat wanneer te goeder trouw gebouwd wordt op het naburig erf van een ander, het niet past te veroordelen tot afbraak maar wel tot schadevergoeding; (Cass. 30 nov. 1952, Journ. Trib. 1953, p. 103);

Dat in casu door verweerders een schadevergoeding voor de ingepalmde strook grond aan eisers zou dienen betaald te worden;

Overwegende dat het echter aan hem toekomt — die op grond van een eigendomsrecht dat hij op een onroerend goed beweert te hebben een revindicatie instelt — het bestaan van dit recht te bewijzen (Kluyskens «Zakenrecht» nr 96 C; De Page. D V, nr 965);

Dat eisers, in casu, echter het bewijs van hun eigendom op «de betwiste strook» niet bijbrengen; maar integendeel in hun nota verzoeken tot een afpaling over te gaan, die zelfs niet in de dagvaarding gevraagd werd;

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

Dat derhalve op de vordering tot afpaling in de huidige stand van het geding niet kan worden ingegaan, daar het gerechtelijk contract slechts na gemeen overleg — wat in casu niet gebeurde — voor het Vredege-recht zou mogen gewijzigd worden; (Cas. 9-1-1930, Pas. 1930 - 1 - 56);

Overwegende dat over de tegeneis van verweerders nopens de verwijdering van een afvoerhuis, in de huidige stand van het geding eveneens bij gebrek aan enig bewijs niet kan beslecht worden;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, rechtdoende op tegenspraak en in eerste aanleg beslissende;

Gelet op de artt. 2, 30, 34, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Geven akte aan eisers dat zij hun eis schatten op meer dan 2.000 F, voor wat de aanleg en de bevoegdheid betreft;

Wijzen de eis, evenals de tegeneis, in de huidige stand van het geding af;

Verwijzen aanleggers in de kosten.

INGEZONDEN BIJDRAGEN

PRACTISCH OVERZICHT VAN RECHT EN RECHTSPLEGING IN NEDERLAND

Opzet van dit artikel is alleen een bescheiden praktisch overzicht te geven hoe in Nederland het alledaagse leven in en om de rechtbank draait. Het wil een summier antwoord geven op enkele vragen die bij elke rechtsbeoefenaar spontaan oprijzen wanneer hij in contact komt met de Nederlandse juridische realiteit of een ambtgenoot, hij weze advocaat of magistraat, en dan meestal vaststelt dat hij niet eens over de Nederlandsrechtelijke term beschikt van hetgeen hij in België als zijn eigen dagelijkse juridische bagage beschouwt.

Dit artikel streeft geen enkele wetenschappelijke volledigheid na. Het is grotendeels een samenvatting van de voordracht «Nederlands strafrecht», die meester M.J.M. Tripels, advocaat en procureur te Maastricht op 21 februari 1964 gegeven heeft voor de Conferentie van de Jonge Balie te Tongeren en van het eropvolgend debat (1). Met het oog op een afgerond geheel werden nog enkele bijkomende problemen aangesneden en op voorhand enkele vraagtekens uit de weg geruimd. Op het stuk van terminologie werd zoveel mogelijk de uitdrukking gebruikt, die in Nederland gebezigd wordt, alhoewel zij in onze oren al eens vreemd kan klinken. Meester M.J.M. Tripels was zo vriendelijk het grootste deel van de tekst kritisch na te lezen; voor zijn gewaardeerde opmerkingen betuigen wij hem hier graag onze dank.

A. Algemeenheden - gerechtelijke organisatie.

Het huidige Nederlandse wetboek van strafrecht dateert van 3 maart 1881. Te voren had men er de Franse Code Pénal van 1810 gekend, zoals dit ook in België nog na 1830 het geval geweest was. Het huidige Nederlandse wetboek is het werk van een ministeriële commissie, die in 1870 in het leven geroepen werd nadat reeds twee ontwerpen voor een nationaal wetboek van strafrecht mislukt waren in de jaren 1827 en 1840.

Dit wetboek is onderverdeeld in drie grote delen. Het eerste boek houdt de «algemene bepalingen» in zoals de omvang van de werking der strafwet, de opsomming van de soorten straffen en verder de algemene principes over schuld, opzet, poging, strafbare deelneming, verjaring, enz. Het eerste boek bevat in totaal 91 artikels. Het tweede en derde boek vormen het speciaal deel en handelen respectievelijk over de «misdrijven» en de «overtredingen». Deze indeling is de tegenhanger van de klassieke Franse en Belgi-

sche terminologie «misdad - wanbedrijf - overtreding»; het Nederlandse equivalent van onze term «misdad» en «criminele straf» is onbekend.

Deze kwalificatie beslist meteen over de absolute bevoegdheid: de arrondissementsrechtbank neemt kennis van de «misdrijven»; het kantongerecht is bevoegd voor de «overtredingen». De vrijheidstraf voor deze laatste is «hechtenis» van één dag tot één jaar en vier maanden (art. 18 W.S.R.) en voor misdrijven «gevangenisstraf» van één dag tot twintig jaar (art. 10 W.S.R.).

De overtredingen zijn niet exhaustief opgesomd in het wetboek van strafrecht zelf, doch zijn over tal van bijzondere wetten verspreid zoals b.v. de Wegenverkeerswet met het daarbij behorende Wegenverkeersreglement. Openbare dronkenschap, waarvoor wij in België de bijzondere wet van 1939 hebben, behoort tot het domein van het eigenlijk wetboek van strafrecht (art. 426) in Nederland.

In de arrondissementsrechtbank is de meervoudige kamer met drie rechters de algemene regel. Voor redenen van vereenvoudiging bestaat er ook de «politierechter», die in zekere mate kan vergeleken worden met de Belgische alleenzettelende correctionele rechter. De «politierechter» neemt kennis van alle «misdrijven» maar alleenlijk in eenvoudige zaken, zoals enkele diefstallen, smaad, vechtpartijen en dergelijke. Onafgezien van de wettelijk voorgeschreven maximumstraf, kan hij hoogstens zes maanden gevangenisstraf uitspreken. Oordeelt hij integendeel dat de bij hem aangebrachte zaak niet eenvoudig is, dan heeft de politierechter de mogelijkheid ze te verwijzen naar de meervoudige kamer van hetzelfde rechtcollege, te weten de arrondissementsrechtbank. De raadkamer, die over de gevangenhouding van een gedetineerde of de periodieke verlenging ervan tijdens het voorarrest te beslissen heeft, zetelt eveneens met drie rechters. Aan te stippen valt dat nochtans gedurende de pleidooien van de advocaat zelden de voltallige kamer aanwezig zal zijn; de beslissing wordt door de drie rechters samen genomen, van dewelke er dus twee dikwijls noch de Officier van Justitie noch de raadsman gehoord hebben, doch allen inzage namen van de bundel.

Zoals in België neemt de arrondissementsrechtbank in graad van hoger beroep kennis van de vonnissen van de kantonrechters. Alleen de landpachtzaken maken uitzondering: in eerste aanleg komen zij voor de pachtkamer bij het kantongerecht, doch in graad van hoger beroep neemt de appelkamer te Arnhem er kennis van;

(1) Voor het verslag van deze vergadering, zie in dit weekblad nummer van 15 maart 1.1., kol. 1486.

deze appèlkamer heeft bevoegdheid voor gans Nederland in graad van beroep.

In elke arrondissementsrechtbank is er een kinder-rechter. Handelsrechtbanken, assisenhoven en jury zijn in Nederland onbestaande.

Nemen wij als praktisch voorbeeld het gerechtelijk arrondissement Maastricht met zijn $\pm$ 400.000 inwoners. De arrondissementsrechtbank bestaat uit achttien zetelende magistraten: één president, drie vice-presidenten, en veertien rechters; daarbij minstens een zevental plaatsvervangende rechters.

Het arrondissement telt drie kantongerechten: stad Maastricht en Heerlen met elk twee kantonrechters-titularissen en Stittard met één kantonrechter. Deze kantonale magistraten doen steeds zonder onderscheid de burgerlijke en penale zittingen. Er zijn ook plaatsvervangende kantonrechters. In stad Maastricht zijn er twee nam. advocaat Trippels en... de griffier. Moeilijkheden om een plaatsvervanger op te snorren voor een of ander spoedgeval, bestaan er blijkbaar in het kanton Maastricht niet...

Andere grensarrondissementen in het Zuiden zijn Roermond en Breda, die samen met Maastricht tot het gebied van het «gerechtshof» te 's-Hertogenbosch behoren. De arrondissementen Middelburg en Dordrecht hebben als «gerechtshof» Den Haag. Het «gerechtshof» stemt in grote lijnen overeen met ons hof van beroep; plaatsvervangende raadsheren hebben er zitting.

Als hoogste nationale rechtsmacht zetelt de Hoge Raad der Nederlanden in Den Haag.

Het Openbaar Ministerie is in zijn lagere geledingen lichtelijk anders ingericht. Het Parket van de Officier van Justitie te Maastricht bestaat uit zeven leden onder dewelke één Officier-hoofd van het parket, één officier (wiens functie overeenkomt met die van de eerste substituuat van de Procureur des Konings in België), en vijf substituuat-officiëren. In Nederland verzekert dit parket zowel de dienst van het Openbaar Ministerie bij de arrondissementsrechtbank als bij de verschillende kantongerechten. Het bureelwerk en de archieven zijn volledig gecentraliseerd in de kantoren van de arrondissementshoofdplaats, waar ook al de leden van het Parket hun standplaats hebben. Alleen voor de duur van de zitting verplaatst de Officier zich naar de kantongerechten; het zijn natuurlijk de jongere substituten die de itinerante functies waarnemen.

Vroeger waren in Nederland de parketten bij de kantonale en arrondissementele rechtsmachten gescheiden gelijk nu nog in België. De kandidaten voor een parketfunctie werden dan eerst waarnemend ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het kantongerecht, en als volgende trap effectief ambtenaar om ten slotte tot substituuat-officier bevorderd te worden. In Nederland heeft heden ten dage de term «ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het kantongerecht» een louter historische betekenis. Er is geen enkel onderscheid meer tussen het Openbaar Ministerie bij de kantonrechter en bij de arrondissementsrechtbank: het is steeds de Officier van Justitie. Dat zulke organisatie de juridische standing van de parketwerkzaamheden niet zal schaden in de kantongerechten, zal wel geen verwondering baren. Best maken wij dan geen kwalitatieve vergelijkingen met de Belgische ambtenaren van het Openbaar Ministerie, burgemeester of politiecommissaris, die niet alleen niet magistraat zijn doch zelden jurist. Gelukkig maar dat de Belgische Vrederechter op zijn politiezitting ruim gebruik maakt van zijn bevoegdheid de feiten aangehaald in de dagvaarding, anders te kwalificeren...

De loopbaan van de magistraten verdient ook enige aandacht. Alhoewel ook advocaten na een zeker aantal jaren praktisch tot rechter of Officier kunnen benoemd worden, gebeurt het meestal als volgt. Nauwelijks gediplomeerd zal de jonge meester in de rechten desgevallend zich voor de magistratuur beslissen en zelfs zijn richting nam. zittende magistratuur of Openbaar Ministerie. Dan volgen zes jaren gesalarieerde «full-time» opleiding; zij verloopt deels op de griffie en in binnendiensten van het parket doch brengt hem ook voor de duur van één jaar in stage bij de politie, en een jaartje in een sociale dienst of bij een bedrijf. Tijdens die opleidingsperiode kan hij ook een jaar gaan werken in een degelijk advocatenkantoor, waarbij paradoksalerwijze de Nederlandse Staat het salaris blijft uitkeren. Na die veelzijdige opleiding volgt benoeming tot substituuat-officier. Het is meestal zo dat in de praktijk de jongere leden van het parket zich zullen bezighouden met de zaken van de kantongerechten en de oudere collega's met de zwaardere zaken.

Hoger werd reeds terloops gezegd dat voorheen de benoeming tot waarnemend ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het kantongerecht een eerste trap was in de normale carrière van de substituuat-officier.

Loopbaan en functies van de leden van het Openbaar Ministerie bij het gerechtshof en de Hoge Raad vertonen geen noemenswaardige verschillen tegenover België.

Hebben de jonge meesters in de rechten zich bij hun opleiding uitgesproken voor de zittende magistratuur, worden zij «substituuat-griffier» benoemd. Voor de benoeming tot rechter is het wel de moeite waard te vermelden dat zij gebeurt door de Koningin, doch op voordracht van het betrokken rechtscollège; voor de arrondissementsrechtbank bevat de voordrachtlijst de namen van drie sollicitanten. Meestal zijn dit substituuat-griffiers, maar ook de griffiers bij het kantongerecht kunnen in aanmerking komen voor de functie van rechter.

B. Strafrechtspleging

1) Vóór de zitting

Het Openbaar Ministerie kan steeds een strafzaak «seponeren» nam. zonder gevolg rangschikken, ofwel kan het door transactie (artt. 74 en 74bis W.S.R.) het recht tot strafvordering laten vervallen. Wel tachtig procent van de overtredingen welke onder de kantonrechter ressorteren, zouden aldus door transactie afgehandeld worden.

Ook de politie heeft in Nederland deze bevoegdheid gekregen door het «Besluit transactie in handen der politie 1959» zoals dit officieel heet, maar dan op het beperkte terrein van de verkeersovertredingen. De gevallen waarin dit kan gebeuren door betaling van een wel bepaalde geldsom in handen van de verbaliserende politie-ambtenaar, zijn restrictief opgesomd in bijlage aan meergenoemd Besluit. Het zijn de eenvoudige gevallen zoals b.v. verkeerd parkeren met de auto, rijden in verboden richting, als voetganger een rijwiel of rijwiel met hulpmotor onbeheerd laten staan. In totaal een vijf en zestigtal inbreuken. Sinds 1959 werd dit systeem bij wijze van experiment toegepast in enkele arrondissementen, o.m. Breda en Rotterdam. De resultaten werden zo voldoeninggevend geacht, dat sinds 1963 deze werkwijze tot gans Nederland uitgebreid werd.

Afschrift van de strafbundel kan de raadsman van de verdachte bekomen alvorens gedagvaard werd. Sinds

1 januari 1964 wordt dit gratis afgeleverd door de griffie van het betrokken rechtscollège; de aanvraag dient eveneens gericht aan de griffie, en dus bij verkeersongevallen meestal aan deze van het kantongerecht. De benadeelde en zijn raadsman krijgen vóór de dagvaarding geen afschrift, doch het staat hem wel vrij inzage van de bundel te nemen ter griffie. Nadat dagvaarding is uitgereikt, kan de benadeelde dit nog vóór de zitting bekomen met het oog op mogelijke burgerlijke partijstelling; de benadeelde zal steeds het griffierecht moeten betalen voor zijn fotocopie.

1) Ter zitting

Heeft de Officier van Justitie beslist dat de zaak zal « dienen », wordt dagvaarding uitgereikt. De kwalificatie die zij « in prima » vermeldt, schijnt er tamelijk strak te worden opgevat: wijziging of invertiofstelling door de Rechtbank zich op dezelfde feiten maar op andere wijze omschreven, te verdedigen, schijnt niet toelaatbaar. Alleen het rechtzetten van een klaarblijkelijke materiële vergissing of het aanvullen van een vergeten woord schijnt er geduld te worden. Dan maar nieuwe dagvaarding uitreiken...

Zijn meerdere personen bij eenzelfde strafbaar feit betrokken, dan is de Nederlandse visie op wat in België « samenhang » heet, eveneens zeer restrictief. Twee personen die samen een diefstal plegen, komen natuurlijk ook samen op het beklagdenbankje. Is er integendeel een auto-ongeval waarbij de beide bestuurders vervolgd worden, dan zullen er ook twee rechtsgedingen afzonderlijk gevoerd worden, natuurlijk wel voor dezelfde rechter en op dezelfde zitting. In eenzelfde zaak — naar onze Belgische opvatting althans — komt eenzelfde persoon eerst als verdachte zijn verklaring afleggen voor de rechter en daarna als getuige. De Nederlandse rechter heeft de mogelijkheid, die verschillende strafzaken samen te voegen, doch in praktijk zal dit zelden gebeuren. Er wordt de mening gehuldigd dat in zulke auto-botsing elke autobestuurder een afzonderlijke en wel geïdentificeerde overtreding begaan heeft, die dan ook best afzonderlijk berecht dient te worden.

Een verdachte die in voorarrest is, zal nooit in Nederland voor de strafrechter verschijnen zonder rechtsbijstand. Van zodra de rechter-commissaris een « bevel van bewaring » aflevert tegen de verdachte, wordt hem ambtshalve door de President van de arrondissementsrechtbank een advocaat toegevoegd volgens een vaste beurtrol, waarvoor alle ingeschrevenen op de tabel en niet alleen de jongeren, in aanmerking komen. Deze tussenkomst wordt door de Nederlandse Staat gehonoreerd volgens een vast tarief per zitting, gaande van honderd tot honderdvijftig floren in volgens de aard van het geval.

Is de betichting nu wel omljnd, dan gaat de zitting haar normale gang met het verhoor der getuigen « à charge » en « à décharge ». De echtgenote van de verdachte wordt onder eed gehoord; zij is echter « verschoonbaar » en kan niet verplicht worden te getuigen indien zij zulks niet verlangt.

Het is misschien interessant te vermelden dat het Openbaar Ministerie gehouden is in te gaan op het verzoek van de verdediging en de getuigen à décharge alsmede haar experten kosteloos te dagvaarden. Dit is gratis sinds 1 januari 1964, alhoewel voorheen het ook maar een kwartje kostte (0,25 floren) per getuige. Alleen de dagvaarding is gratis; de verdachte is gehouden zelf aan zijn getuigen het reisgeld en de verblijfskosten te betalen, vergoeding voor belet, derving van salaris of winst, enz. zodat het vrij hoog kan oplopen.

Het staat de verdachte vrij door de griffie van het betrokken rechtscollège de kosten te laten vermelden op de dagvaarding, waarbij zij dan begroot worden volgens hetzelfde tarief als voor de getuigen à charge.

Dan komt de beurt aan het rekvisitorium van de Officier van Justitie. Hij geeft het ganse verhaal van de feiten, motiveert zijn eis nauwkeurig in feite en in rechte, en vraagt dan in functie van de persoonlijkheid van de verdachte, zoals belicht door het voorhanden zijnde reclasseringsverslag of psychiatrisch rapport, een wel bepaalde strafmaat. De rechter is door dit quantum niet gehouden en mag een hogere straf uitspreken dan geëist. Het is de Officier ook toegelaten ter zitting vrijpraak of ontslag van rechtsvervolg te vragen, doch de rechtbank is evenmin hierdoor gebonden, zodat nog steeds veroordeling kan volgen. Het rekvisitorium wordt wel eens uitbundig geacht, doch de Nederlandse advocaat troost zich wel met een « hoe repressiever de Officier, hoe prettiger pleiten ». De toepassing van de wet te vragen zonder veel omhaal schijnt een al te summiere opgave naar Nederlandse normen, beweren sommige advocaten wel eens...

Het vonnis wordt in de meervoudige kamer van de arrondissementsrechtbank nooit op dezelfde zitting uitgesproken. Veertien dagen later is het dan ter schrift gesteld maar alleen het « dictum » t.t.z. het beschikkend gedeelte, wordt afgelezen. Bij verzoek van Openbaar Ministerie of verdachte moet dit in extenso gebeuren. De kantonrechter en de politierechter mogen onmiddellijk mondeling vonnis vellen, tenzij de Officier of de verdachte vragen dat er schriftelijk vonnis zou gewezen worden. De rechter is gehouden hierop in te gaan en dit binnen de acht dagen te doen.

« Vrijpraak » en « ontslag van rechtsvervolg » worden beiden door de rechtsmacht van wijzen uitgesproken. Ontslag komt tussen wanneer het feit bewezen is, doch de verdachte geen schuld treft (b.v. door overmacht) of het feit niet wettelijk strafbaar is. De vrijpraak wordt weinig gemotiveerd en wel door de stereotype formule dat « het ten laste gelegde niet wettig en overtuigend bewezen is ». Hierin de juiste reden ontdekken zal niet gemakkelijk vallen, hetgeen in een later burgerlijk geding voor schadevergoeding weinig aarde aan de dijk zal brengen. Bij veroordeling specificeert het vonnis ook of het ondergane voorarrest aangerekend wordt; meestal is er wel aftrek.

Voorwaardelijke veroordeling is ook mogelijk: voor gevangenisstraf tot één jaar, voor hechtenis en voor geldboete. De Nederlandse rechter die voor één feit een veroordeling tot drie jaar gevangenisstraf uitspreekt heeft nochtans de mogelijkheid om hiervan één jaar voorwaardelijk te geven (het wettelijk maximum) en twee jaar erzonder. De proeftijd is wettelijk vastgesteld op hoogstens drie jaar.

Het verval van het voordeel der schorsing wordt uitgesproken door het rechtsprekend college dat de voorwaardelijkheid heeft toegestaan, na aanbrenging door het Openbaar Ministerie. Deze procedure geschiedt zoals elke andere strafzaak: dagvaarding, eventueel verhoor van getuigen, verlening van rechtsbijstand door een advocaat, doch dit alles met gesloten deuren. De rechter is niet gehouden op de eis van het Openbaar Ministerie, strekkende tot intrekking van de opschorsing, in te gaan en kan een « waarschuwing » geven. In bepaalde gevallen kan hij ook de oorspronkelijk gestelde voorwaarden wijzigen en zelfs de proeftijd verlengen. Deze bepalingen, die wij in België als de speciale wet Lejeune van 31 mei 1888 kennen, zijn in Nederland in het wetboek van strafrecht zelf opgenomen nl. art. 14 litera a tot l, voor de voorwaardelijke veroordeling, en art. 15 a-b voor

de voorwaardelijke invrijheidsstelling. Er valt echter wel wat te zeggen voor het Nederlandse systeem, waar de last tot tenuitvoerlegging der voorwaardelijke straf uitgaat van een rechtscollege, en na debat, in vergelijking tot het Belgische, waar de intrekking van de opschorsing gebeurt door een administratief orgaan zoals het Ministerie van Justitie.

Is het vonnis van veroordeling gevelde, dan heeft de rechter ook de mogelijkheid de onmiddellijke aanhouding van de veroordeelde ter zitting te bevelen, zonder dat de wet hiertoe een bepaald minimum heeft gesteld. Een buitenlander, die b.v. begiftigd wordt met veertien dagen hechtenis uit hoofde van besturen van een motorvoertuig in dronken toestand, loopt dan kans na de zitting niet meer over de veilige gons te geraken. In kleine zaken zou dit zich echter in de praktijk zelden voordoen.

3) Hoger beroep en verhaal in strafzaken.

Appel dient steeds ingesteld binnen de veertien dagen vanaf de uitspraak van het vonnis, zelfs bij verstek gedragen, indien de dagvaarding aan persoon uitgereikt werd. In tegenovergesteld geval beschikt de veroordeelde over veertien dagen vanaf de betekening van het vonnis. Beroep wordt aangetekend zoals in België ter griffie van de rechtsmacht die de bestreden beslissing heeft verleend. De Nederlandse advocaat behoeft hiertoe geen schriftelijk mandaat; in dringende gevallen kan de Belgische advocaat zich zulks wel even herinneren wanneer hij naar zijn Nederlandse confrère-correspondent telefoneert.

Zoals in België zijn er twee feitelijke rechtsgraden overkoepeld door de Hoge Raad der Nederlanden. Voor dit soort hof van cassatie verschijnen de partijen evenmin en worden in de regel alleen schriftelijke memories (in zevenvoud) ingestuurd. Het is de advocaat wel toegelaten er te pleiten, doch indien hij geen memorie heeft, zal hij er niet kunnen aan ontsnappen een pleitnota in zeven exemplaren te deponeren.

4) Uitvoering van de straf.

Het indienen van een gratieverzoek ter griffie binnen de acht dagen van de uitspraak schorst de uitvoering van de straf totdat hierover beslist is (art. 558 Wetboek van Strafvordering). Het is op dit ogenblik een betwist geval of zulk gratieverzoek eenzelfde uitwerking heeft voor de veroordeelde, die zich in voorarrest bevond en onmiddellijk afstand deed van zijn recht op hoger beroep. De arrondissementsrechtbank te Maastricht heeft in zulk concreet geval dat door Meester Tripels voorgelegd werd, bevestigend geantwoord, zodat de veroordeelde onmiddellijk in vrijheid werd gesteld. Wegens de mogelijk grote weerslag heeft de Procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden een procedure van «cassatie in het belang der wet» hieromtrent ingesteld, die thans nog aanhangig is. Zonder dat dit geval langs een gerechtshof (= het Belgisch hof van beroep) gepasseerd is, vermag aldus de Hoge Raad aan het gerezen probleem een theoretische oplossing te geven als leidraad voor de toekomst, zonder dat hieraan enig rechtsgevolg is verbonden voor die bepaalde verdachte, wiens concreet geval als definitief beëindigd beschouwd wordt.

Week-eindarresten zijn als experimentele uitvoeringsmaatregel eveneens in zwang; een gevangenisinrichting in Veenhuizen o.a. fungeert in dit kader. Nederland heeft daarbuiten een tweetal «open gevangenis» waar de veroordeelde in de dag normaal zijn werk mag

gaan verrichten bij zijn vroegere betrekking en zich enkel na dagtaak in het Huis van Bewaring dient aan te bieden tot de volgende morgen; zulke inrichtingen zijn bevestigd in Amsterdam en in Eindhoven (provincie Limburg). Het groot nadeel dat de veroordeelde als kostwinner uit het gezin verdwijnt, kan alsof vermeden worden.

5) Voorarrest.

De verdachte wordt in de loop van het vooronderzoek op een minder omslachtige wijze van zijn vrijheid beroofd. De politie mag reeds tot een «in-verzekeringstelling» van de verdachte besluiten voor de duur van twee dagen, welke nog met twee dagen kan verlengd worden. Zulke zware beslissing kan genomen worden door een politiebeambte die de graad van hulpofficier van de Officier van Justitie heeft. Reeds vanaf de in-verzekeringstelling, wanneer de verdachte nog in het politiecommissariaat of in de burelen der Rijkspolitie opgesloten is, mag de advocaat met zijn cliënt contact nemen en met hem de zaak bespreken buiten de aanwezigheid van derden. In de praktijk zou dit wel eens geweigerd worden door de politie, maar via de Officier van Justitie zou dit, behoudens uitzonderlijke gevallen, wel toegestaan worden.

Na deze twee of vier dagen wordt de verdachte voorgeleid voor de Officier van Justitie, die hem ofwel laat gaan ofwel naar de rechter-commissaris — de collega van de Belgische onderzoeksrechter — verwijst. Deze vaardigt een «bevel van bewaring» uit geldig voor zes dagen en verlengbaar met zes dagen. In dit stadium kan de advocaat aan de rechter-commissaris laten weten dat hij geraadpleegd werd en heeft hij het recht al de verhoren zo van verdachte als van getuigen en experts bij te wonen. Uit de praktijk blijkt dat de rechter-commissaris de advocaat scrupuleus op de hoogte houdt van zijn toekomstige verrichtingen zodat het de raadsman ten allen tijde vrij staat deze bij te wonen. Tenslotte verschijnt de gedetineerde voor de Raadkamer die beslist over de «gevangenhouding» voor de duur van dertig dagen of over de verlenging ervan. De aanwezigheid van de Officier is dan niet vereist; evenmin moeten, zoals reeds gezegd, de drie rechters die de raadkamer samenstellen, het geheel der debatten bijwonen alhoewel zij samen de beslissing nemen. Hoger beroep tegen het bevel wordt behandeld voor het gerechtshof.

De gedetineerde mag op elk ogenblik van het voorarrest, en dit zo dikwijls hij het nuttig acht, een verzoek tot in vrijheidstelling indienen. Dan zal de verdachte door de volledige raadkamer moeten gehoord worden en is de aanwezigheid van het Openbaar Ministerie verplicht. Hij zal slechts éénmaal kunnen in beroep gaan tegen het bevel van de raadkamer; bij volgende verwerping van zijn verzoek geschiedt dit in eerste en laatste aanleg door de raadkamer.

Welk is nu de praktijk bij dronkenschap aan het stuur? Het schijnt ongeveer zo te wezen: zonder ongeval of bij een botsing zonder gekwetsten, zou de Nederlander in algemene regel na verhoor terug vrijgelaten worden; personen zonder vaste woonplaats en vreemdelingen maken kennis met het Huis van Bewaring. Betreft het een zwaar ongeval of is er gekarakteriseerde fout, dan zal de Nederlander ook niet aan voorarrest kunnen ontsnappen.

C. Burgerlijke rechtspleging.

Hier valt weinig bijzonders te signaleren. Het is de gewone gang van zaken: dagvaarding, schriftelijke

conclusies van de verweerder op zes weken b.v., repleken idem. De schriftelijke instructie schijnt wel zeer zorgvuldig werk te wezen, waarbij elk woord zeer secuur «uitgekiend en uitgebeend» wordt. Mogelijk is het wel daarom dat de briefwisseling van sommige Nederlandse confrères zo gepolijst voorkomt dat het bijna pijnlijk aandoet...

De Nederlandse advocaat is tevens meestal procureur, hetgeen overeenkomt met de Belgische pleitbezorger. In burgerlijke zaken wordt een deel van de kosten van de raadsman in zijn hoedanigheid van procureur ten laste van de verliezer gelegd, waarbij de declaratie, die samen met de bundel aan de rechtbank voor vonnis afgegeven wordt na de pleidooien, begroot wordt volgens een nationaal tarief.

D. Schadevergoeding en burgerlijke partij.

Vooropgesteld weze dat principieel strafzaak en burgerlijke «claim» tot schadevergoeding afzonderlijk dienen behandeld, de ene voor de strafrechter, de andere voor de burgerlijke rechtsmacht. Mogelijkheid zich voor de strafrechter burgerlijke partij te stellen bestaat, doch op beperkte wijze. Eerstens is er een wettelijk maximum: de gevraagde schadevergoeding mag de tweehonderd florein niet overschrijven voor de kantonrechter en vijfhonderd florein voor de arrondissementsrechtbank. Deze bedragen die naar onze mening zeer laag gesteld zijn, werden pas sinds 1 januari 1964 aangepast en bedroegen voorheen respectieffelijk honderdvijftig en driehonderd florein. Het is niet toegesloten als burgerlijke partij een provisioneel vonnis te vragen of slechts vergoeding van een deel der schade, en zich daarna voor het overige te richten tot de burgerlijke rechtsmacht. Deze aanvullende of tweede eis zou niet ontvankelijk verklaard worden krachtens het principe «non bis in idem».

Een tweede rem voor de burgerlijke partij is de enge opvatting tussen het strafbaar feit en de schade. Een concreet voorbeeld: een nozem geeft enkele trappen tegen het koetswerk van een auto; de bestuurder maakt hem een opmerking zodat de nozem zijn hoofd naar binnen in de auto steekt en hierbij met een sigaret de kussens verbrandt; vervolgens sleurt hij de automobilist uit de wagen en brengt hem slagen toe. De nozem wordt alleen gedagvaard voor vrijwillige slagen. Voor de rechtstreekse gevolgen van deze kan de burgerlijke partij vergoeding bekomen zoals dokterskosten, verlies inkomsten enz. Voor de verbrande binnenbekleding van de wagen, zal de strafrechter de eis niet kunnen inwilligen omdat hij alleen van de vechtpartij gevat werd en niet van de betichting beschadiging van roerende goederen.

Rechtstreekse dagvaarding uitgereikt op initiatief van de gelaedeerde, die aldus de openbare vordering in gang zet, is in Nederland onbekend; burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter eveneens. Wat blijft de benadeelde dan over om tot strafvervolgung van een delinkwent te geraken? Hij kan zich alleenlijk tot de Officier van Justitie wenden. Indien deze weigert, dan dient een verzoek gericht aan het gerechtshof, zelfs bij gewone brief, dat dan uitspraak doet over de wenselijkheid vervolgingen in te spannen en desgevallend de Officier hiertoe het bevel geeft.

Is er een definitieve penale uitspraak, dan zal de benadeelde zijn claim burgerlijk inleiden. Soms zou het zelfs geraden zijn deze niet af te wachten en maar alvast burgerlijk te dagvaarden met het oog op zekere verjaringstermijnen. Is er strafrechtelijke veroordeling, dan nog zal de dader de burgerlijke eis groten-

deels kunnen betwisten, omdat alleen het bewezen feitelijk gebeuren vaststaande is voor de burgerlijke rechter, terwijl het ganse brede veld van het oorzake-lijk verband, de medeverantwoordelijkheid enz. braak is gebleven. Het proces wordt dus nog eens over gedaan, maar met de mogelijkheid van een tegenovergestelde uitslag. Zelfs bij penale vrijspraak kan de gelaedeerde zich tot de burgerlijke rechter wenden, getuigen en experten er bij halen en... mogelijk vergoeding bekomen. Dit is helemaal niet denkbeeldig. Een geval uit de praktijk: de bestuurder van een zware vrachtwagen werd door de strafrechter vrijgesproken van de betichting geen voorrang verleend te hebben, doch de burgerlijke rechter oordeelde dat die bestuurder toch geen voorrang verleend had, zodat de claim tegen hem werd ingewilligd.

Vrijspraak biedt aan de vrijgesprokene weinig houvast om tegen een niet vervolgd medebetrokkene te claimen, te meer daar hij zich zelden zal kunnen beroepen op het feit dat de burgerlijke partij, thans verweerder, afgewezen werd.

Alhoewel practisch gesproken, de benadeelde meestal behoorlijk tevreden zal zijn met een strafrechtelijke veroordeling van de tegenpartij en ongeveer vijfenzeventig procent van de verkeersongevallen door de verzekeringsmaatschappijen minnelijk geregeld worden zonder dat het nodig zal zijn nadien een burgerlijke procedure in te spannen, terwijl het hoger aangegeven geval natuurlijk geen algemene regel uitmaakt, kan men zich toch gemakkelijk voorstellen wat al betwistingen vermeden worden door het beginsel van de strafrechtelijke res judicata ten bate van een grotere rechtszekerheid, zoals wij dit in België kennen.

E. Organisatie van de advocatuur. — Erelonen.

De organisatie van de Balie ligt in Nederland ook wel enigszins anders. De meeste advocaten zijn tevens procureur (= pleitbezorger), wiens tussenkomst in civilibus zowel voor de arrondissementsrechtbank als voor het gerechtshof verplicht is. In zijn hoedanigheid van procureur kan de advocaat alleen optreden voor de rechtbank van het arrondissement waar hijzelf op de tabel is ingeschreven. Gaat b.v. een Maastrichts advocaat en procureur optreden voor de rechtbank te Breda dan mag hij wel pleiten maar zal hij een plaatselijke confrère als procureur moeten gelasten.

De Nederlandse balie telt onder haar leden ook advocaten die niet procureur zijn. In het arrondissement Maastricht bv. zijn er dit op een totaal van tachtig ingeschreven een zevental. Onder hen treffen wij aan: één accountant, verschillende «bedrijfsjuristen» nl. juridische adviseurs die in dienstverband staan bij een particulier of gemengd bedrijf zoals de Staatsmijnen in Limburg of een energiebedrijf van de provinciale overheid; verder een ambtenaar van het Algemeen Mijnerwerkersfonds, en ten slotte — en hier zijn wij weer bij een meer vertrouwde verschijning — twee burgemeesters. Vergeten wij echter niet dat de Nederlandse burgemeester een rijksambtenaar is.

De associatie van meerdere advocaten in één kantoon is een tamelijk verbreed verschijnsel. In het arrondissement Maastricht met zijn ± 400.000 inwoners zijn er een elftal associaties, waaronder twee van vier confrères en de overige met twee. De grote advocatenfirma's zijn gelocaliseerd in de stad Maastricht zelf met haar ± 90.000 inwoners; maar zelfs in kantonhoofdplaatsen zoals Heerlen vindt men associaties.

De stage schijnt ook tamelijk ernstig opgevat. Buiten de ambtshalve toevoegingen, wordt ook van de stagiair

in het kantoor van de patroon een regelmatige prestatie geëist, die echter door deze betaald wordt.

De kwestie van de erelonen en de regeling van de kosteloze rechtsbijstand verdient voorzeker aandacht. In strafzaken, herinneren wij er aan dat de advocaat ambtshalve toegevoegd wordt door de President van de rechtbank van zodra tegen de gedetineerde een bevel van bewaring is uitgevaardigd door de rechter-commissaris. Alle advocaten, oud en jong, komen hiervoor in aanmerking om de beurt. Hun opdracht wordt ingetrokken wanneer de verdachte keuze doet van een eigen raadsman. Het honorarium van de ambtshalve toegevoegde advocaat wordt voldaan door de Nederlandse Staat op een vrij behoorlijke basis: honderd florein per zitting tot honderdvijftig florein voor meer ingewikkelde zaken. Is een kleine correctionele zaak, zoals b.v. een gewone diefstal niet in één zitting kunnen beëindigd worden wegens afwezigheid van een getuige en dies meer, dan klimt dit ereloon vlug tot twee maal honderd gulden. Velen zullen dit een vrij behoorlijk bedrag vinden, zelfs naar Belgische normen. Het systeem, dat thans sinds een achttal jaren functioneert, geeft de Nederlandse advocaten algemeen voldoende.

Ambtshalve toevoeging geschiedt in burgerlijke zaken en in correctionele, wanneer de verdachte niet in voorarrest is, door het « Bureau van Consultatie ». Hierin hebben naast advocaten, ook deurwaarders zitting. Zij verlenen het voordeel van de kosteloze rechtsbijstand mits behoorlijk bewezen onvermogen. De Nederlandse Staat regelt weer de ereloon- en onkostennota en ook komt elke advocaat om de beurt in aanmerking. Kijken wij dan even naar België waar de last van de pro deo-prestaties nog steeds op de stagiaires wordt afgeschoven; dit kosteloos karakter kon ten tijde van het keizerlijk decreet van 14 december 1810 misschien gemakkelijk aanvaard worden, maar heeft de sociale stratificatie van het advocatenberoep zulke onbezoldigde aanvangsperiode niet hoogst onwenselijk gemaakt? En om de andere aspecten van het probleem van de kosteloze rechtsbijstand eens van korter-bij te benaderen, mag dan niet even de bedenking gemaakt worden dat in onze sociale welvaartstaat de onvermogenende rechtszoekende voor zijn verdediging onbeperkt mag genieten van het jeugdige vuur der stagiaires, terwijl de ervaring van de tenoren der balie, met al hetgeen dit aan professionele superioriteit impliceert, voorbehouden blijft voor de vrijwaring van de rechten van de economisch of organisatorisch sterkeren?

Voor burgerlijke zaken werd reeds hoger gezegd dat een deel der erelonen van de raadsman in zijn hoedanigheid van procureur ten laste van de verliezer gelegd werd door het vonnis, dat tevens die kosten volgens een nationaal tarief begroot. Dit tarief heeft eerst en vooral de gepresteerde ambtsbezigheden gekwoteerd volgens een vast punten-stelsel. Nemen wij even als voorbeeld de verrichtingen van de raadsman van de eisende partij:

opstellen dagvaarding	1 punt
replik (op conclusies van verweerder)	1 punt
pleidooi	2 punt
getuigenverhoor (enquête aan eigen zijde)	1 punt
bijwonen tegengetuigenverhoor (contre-enq.)	½ punt
getuigenverhoor (enquête aan eigen zijde)	1 punt

Een niet te ingewikkelde burgerlijke zaak betekent in cijfercode een vijf à zevental punten. Deze punten stemmen overeen met een bepaald honorariumbedrag naar gelang de tariefgroep tot dewelke het proces behoort, en die afhangt van de aard en de omvang der belangen die op het spel staan. Er zijn in totaal zes tariefgroepen:

- groep 1: schuldvorderingen tot 1.000 florein; het punt vertegenwoordigt 90 florein (tot een bepaald maximum aantal punten);
- groep 2: omvat schuldvorderingen van 1.000 tot 5.000 florein; echtscheiding en scheiding van tafel en bed; het punt staat aan 120 florein.
- groep 5: schuldvorderingen van 50.000 florein en hoger; 1 punt = 500 florein zonder maximum aantal punten.

Nemen wij een zaak uit tariefgroep nummer 2, hetgeen overeenstemt met een kleine tot middelgrote procedure voor een Belgische rechtbank van eerste aanleg of van koophandel, schommelend tussen de ± 14.000 en de 70.000 belg. F. Normaal geeft dit ongeveer 5 punt aan 120 florein = 600 florein of ± 10.000 Belg F. Buiten deze honorariumkosten, komen nog ten laste van de verliezende partij o.a. de kosten van dagvaarding, de griffierechten (een vast bedrag van 50 florein), getuigengelden desgevallend, en omzetbelasting.

De Belgische advocaat stelt zich waarschijnlijk nog een laatste vraag: mag hij voor de Nederlandse burgerlijke of strafrechtsmachten optreden? Voor de kantongerechten mag hij dit steeds mits schriftelijke volmacht van de cliënt; is deze zelf aanwezig, dan volstaat zijn mondelinge toestemming. Voor de arrondissementsrechtbank zowel meervoudige kamer als de alleenzetelende politierechter, worden in principe alleen Nederlandse advocaten tot het pleidooi toegelaten, behoudens uitdrukkelijke machtiging van de President der rechtbank en van de Stafhouder.

* * *

Wanneer men in vogelvlucht de instellingen van een ander land onder ogen neemt, kan men zich bezwaarlijk onthouden van vergelijkingen. Elke balans heeft activa en passivaposten. Mogelijk hebben wij allen bij een of ander punt de voldane bedenking gemaakt dat het bij ons toch wel beter was... maar dan kunnen wij toch ook met zin voor realiteit en relativiteit, rustig zeggen dat een kijkje bij onze Noorderburen helemaal geen kwaad kan.

J. MICHIELS,
Rechter in de rechtbank van
eerste aanleg te Tongeren.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

- Angenot, L. H. J., De uitbreidende en uitdijende stad. Inaug. rede. — Alphen aan den Rijn, N. Samsom.
- Asser, C., Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. — Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink. — 2. Zakenrecht. Bijzonder deel, 1e stuk (art. 625-876), 9e dr. bew. door J. H. Beekhuis.
- Binsbergen, W. C. van, Integratie een revolutie? Inaug. rede. — Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink.
- Calamandrei, P., Lof der rechters, geschreven door een advocaat. Vert. dor H. W. J. M. Keuls. 2e dr. — 's-Gravenhage, L. J. C. Boucher.
- Deviezenverkeer. Deviezenbesluit 1945, deviezenbeschikking, deviezenbekendmaking, algemene vergunningen. Door J. Boelhouwers. 3e dr. (bijgewerkt tot 1 augustus 1963). — Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink.
- Jeukens, H. J. M., De wetten zijn onschendbaar. Inaug. rede. — Alphen aan den Rijn, N. Samsom.

- Lindeijer, A. G. F.*, Gezin en fiscus. Fiscaal receptenboek voor huiselijk gebruik. — Leiden, Nederlandse U.M.
- Lubbers, A. G.*, Het notariaat. — Bussum, C. A. J. Van Dishoeck.
- Nimwegen, J. van*, Grondslagen van de administratieve organisatie. 7e dr. — Alphen aan den Rijn, N. Samsom.
- Otten, J. F.*, Machiavelli, sleutel van onze tijd. Gevolgd door De vorst (Il principe). Vert. door J. F. Otten. 3e dr. — Amsterdam, J. H. De Bussy.
- Recht, Het*, en de praktijk van de collectieve arbeidsovereenkomsten in de zes landen van de E.E.G. Verzamelrapport. Opgesteld door Gérard Dehove. — 's-Gravenhage, Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf.
- Ridder, P. G.*, Prijs en Overheid. Commentaar op de prijzenwet. — Alphen aan den Rijn, N. Samsom.
- Scheffer, C. F.*, Het gewenste rendement van investeringen. Rede uitgesproken bij de zesendertigste herdenking van de dies natalis van de Katholieke hogeschool te Tilburg op 21 november 1963. — 's-Gravenhage, G. Delwel.
- Verzameling van Nederlandse wetten*. Tekstuitgave, samengesteld door T. A. Altema. — Leiden, De Cyclus.
- Volkenrecht en wereldvrede*. Feiten en normen. Voordrachten gehouden op het landelijk congres 1963 van juridische studenten op 16, 17, 18 en 19 april 1963 in de R.U. te Groningen. — Deventer, E. E. Kluwer.
- IJsselmuiden, Th. S.*, De fiscale balans in Nederland en in de andere landen van de Europese economische gemeenschap. — Deventer, E. E. Kluwer.
- Zegel Kasse*, Huwelijk, huwelijksgoedenrecht, echtscheiding, 4e dr. — Arnhem, G. W. van der Wiel & C°, Vuga Boekerij.

Frankrijk

- Capitant Henri, Julliot de la Morandière Léon et Weill*, Les Grands Arrêts de la jurisprudence civile. 4e édit. — Dalloz.
- Colin, Marcel*, Etudes de criminologie clinique. Collection de médecine légale. — Masson.
- Dalsace, André*, Le Manuel des sociétés anonymes. — Dalloz.
- Foyer, Jacques*, Filiation illégitime et changement de la loi applicable. — Dalloz.
- Gross, Bernard*, La Notion d'obligation de garantie dans le droit des contrats. — Libr. gén. de droit et de Jurispr.
- Kaufmann, A. et Cathelin J.*, Le Gaspillage de la liberté. — Dunod.
- Lévy-Bruhl, Henri*, La preuve judiciaire. — M. Rivière.
- Mas G. et Ravaux Ch.*, Législation professionnelle. — Dunod.
- Noireaut-Blanc M.*, Tous les droits de la femme. — U.G.E.
- Pirson Roger*, Droit belge de la responsabilité civile. Complément au Traité pratique de la responsabilité civile de H. Lalou. — Dalloz.
- Poly J.*, Précis de droit civil. — Dunod.
- Principes de droit soviétique*, Edit. de Moscou. Diff.: Ag. litt. et artist. Paris.
- Savatier René*, Les Métamorphoses économiques et sociales du droit civil d'aujourd'hui. 1e série. 3e édit. — Dalloz.
- Souty Pierre*, Documents sur la constitution de la Ve République. — Edit. Montchrestien.
- Succursales et filiales* dans le marché commun. Problèmes juridiques et fiscaux. — Dalloz.

- Trinquier Roger*, L'état nouveau, la solution de l'avenir. — Nouvelles Editions Latines.
- Troussov A.*, Introduction à la théorie de la preuve judiciaire. — Edit. de Moscou. Diff.: Ag. litt. et artist. Paris.

Engeland

- Asser J.*, Maritime Liens and Mortgages in the Conflict of Laws. — Munksgaard.
- Banfield E. C. & J. Q. Wilson*, City Politics — Harvard U.P., Oxf. U.P.
- Birch A. H.*, Representative and Responsible Government. — Allen & U.
- Cheatham E. E.*, A Lawyer When Needed. — Columbia U.P.
- Chorley, Lord & O. C. Gilis*, Shipping Law. — Pitman.
- Corley, R. N. & R. L. Black*, The Legal Environment of Business. — McGraw.
- Cramer, J.*, The World's Police. — Casell.
- Daniels, W. C. E.*, The Common Law in West Africa. — Butterworth.
- Douglas, Roy*, Law for Technologists. — Gee & C°.
- Jackson, W. E.*, The London Government Act 1963. — Butterworth.
- Kempin, F. G.*, Legal History, Law and Social Change. — Prentice Hall.
- Khera, S. S.*, Government in Business. — Asia Pub. Ho.
- Lappenna, I.*, State and Law: Soviet and Yugoslav Theory. — Athlone P.
- Luard, E.*, Nationality and Wealth, A study in World Government. — Oxf. U.P.
- Lynn, M.*, Fatherless Families. — M. Joseph.
- McGuffie, K. C. etc.*, Admiralty Practice. Brit. Shipping Laws. — Stevens & Sons.
- Mayers L.*, The Machinery of Justice: An Introduction to Legal structure and Process. — Prentice-Hall.
- Milner, J. B.*, Cases and Materials on Contracts. — Toronto U.P.; Oxf. U.P.
- Milner, J. B.*, Community Planning: A Casebook on Law and Administration. — Oxf. U.P.
- Monroe, J. G.*, The Law of Stamp Duties. — Sweet & M.
- Morre, Norval & C. Howard*, Studies in Criminal Law. — Oxf. U.P.
- Perkins D.*, Buying a House. — Solicitors' Law.
- Pos, C. G.*, An Introduction to the Law. — Prentice-Hall.
- Robert, G. D.*, Law and Life. — W. H. Allen.
- Rutter, E. G. & K. Ottaway*, Contracts of Employment. Act. 1963. — Indust. Welfare.
- Singh, S. N.*, The Secretary of state for India and His Council. — Luzac.
- Thakur, U.*, History of Suicide in India. An Introduction. — Luzac.
- Tierney, L.*, Children who need Help. — Melbourne U.P.
- Timms, H.*, Psychiatric Social Work. — Routledge.
- Wraith, R.*, Local Government in West Afrika. — Allen & U.
- Wyden, P.*, The Hired Killers. — W. H. Allen.
- Zelermeyer, W.*, The Proces of Legal Reasoning. — Prentice-Hall.

Zwitserland

- A.I.P.P.I.*, Association internationale pour la protection de la propriété industrielle. Annuaire 66, 1963.
- Bürki, Peter*, Die Stellungnahme von Vermögensdelinquenten zu ihrer strafrechtlichen Verurteilung. — Bern, Stuttgart, Haupt, 1964.
- Coursier, Henri*, Course of five lessons on the Geneva

- conventions (New ed. rev.) — Geneva, International committee of the Red Cross, 1963.
- Dürr, Karl*, Die obligatorische Unfallversicherung. Artikel 60 bis 100 des Bundesgesetzes über die Kranken- und Unfallversicherung. — Bern, Schrittl Verlag, 1964.
- Gadient, Ulrich*, Ein Mahnwort zum geplanten Bodenrecht. — Zürich, Juris-Verlag, 1964.
- Jurisprudence*, 29, 1961-1962, Tribunal fédéral, Tribunal des assurances, Conseil fédéral, juridictions cantonales, législation. Recueilli... par Emile Thilo. — Lausanne, Assoc. des notaires vaudois, 1963.
- Ludwig, Carl*, Schweizerisches Presserecht. — Basel, Stuttgart, Helbing & Lichtenhahn, 1964.
- Marti, Hans*, Bernisches Notariatsrecht. Kommentar. Mit einer Bibliografie von Hans Ulrich Huber. — Bern, Stämpfli, 1964.
- Rappold, Jörg*, Güterverbindung und Zugewinnsgemeinschaft in rechtsvergleichender Darstellung. — Zürich, Schulthess, 1963.
- Spiro, Karl*, Die unrichtige Beurkundung des Preises bei Grundstückskauf. Eine zivilistische Studie. — Basel, Helbing & Lichtenhahn, 1964.
- St. Gallische Gerichts- und Verwaltungspraxis*, 1962, Im Auftrage des Regierungsrates und des Kantonsgerichtes hrg. von der Staatskanzlei des Kantons St. Gallen. — St. Gallen, Staatskanzlei, 1963.
- Duitsland**
- Baumbach, Adolf*, Handelsgesetzbuch mit Nebengesetzen ohne Seerecht, Fortgef. von Konrad Duden, 16. neubearb. Aufl. — München u. Berlin, Beck, 1964.
- Bockelmann, Paul*, Einführung in das Recht (12 Vorträge). — München, Piper, 1963.
- Böhm, Martin*, Eigentum und Eigentumsgrenzen an Gewässern nach den Landes-Wassergesetzen. — Karlsruhe, Wichmann, 1963.
- Bühler, Wilhelm*, Katholisch-evangelische Mischehen in der Bundesrepublik nach dem geltenden katholischen und evangelischen Kirchenrecht. — Heidelberg, C. Winter, 1963.
- Capelle, Harl-Hermann*, Handelsrecht (ohne Gesellschafts- und Seehandelsrecht), 9. durchges. u. erg. Aufl. — München u. Berlin, Beck, 1963.
- Fromm, Friedrich Karl*, Grenzen der Kritik. Ein Beitr. zum allgem. Persönlichkeitsrecht d. Künstler. — Berlin u. Frankfurt a. M., Vahlen, 1963.
- Galperin, Hans*, Ehreenschutz und Arbeitsverhältnis. — Düsseldorf, Verl. Handelsblatt, 1963.
- Grass, Adolf*, Die Prüfung der steuerberatenden Berufe, 6. Aufl. — Ludwigshafen a. Rh., Kiehl, 1963.
- Hahn, Gustav*, Grundstück und Grundbuch. Ein Wegweiser f. jeden Grundstückbesitzer, Grundstückserwerber, Grundstückserben u. Grundstücksinteressenten, f. Grundstücksvermittler, Kreditgeber, Banken u. Behörden. — Stuttgart, Muth, 1963.
- Herminghaus, Paul*, Beiträge zum Grundstücksverkehrsgesetz. Erw. Nachdr. — München u. Berlin, Beck, 1963.
- Hertel, Joachim*, Der Arbeitskampf im Spiegel der Rechtsordnung. Streik u. Aussperrung, ihr Wesen u. ihre rechtl. Folgen. — Neustadt/Weinstr., Meiningen, 1962.
- Hesse, Kurt*, Wie beurteilt man eine Bilanz? Recht u. Kritik d. Jahresabschlusses mit Fragen u. Antworten unter Berücks. d. Aktienrechtsreform. 9., überarb. u. erw. Aufl. — Hamburg, Hammerich & Lesser, 1963.
- Hippel, Fritz von*, Rechtstheorie und Rechtsdogmatik. Studien z. Rechtsmethode u. z. Rechtserkenntnis. — Frankfurt a. M., Klostermann, 1964.
- Hoeres, Jozef*, Vermögensfragen unter Ehegatten richtig regeln. Rechtl. u. Steuerl. Überlegungen. (2. Aufl. 5-7. Tsd.). — München, Verl. Moderne Industrie, 1962.
- Huber, Ernst Rudolf*, Deutsche Verfassungsgeschichte seit 1789, Bd. 3. — Stuttgart, Kohlhammer, 1963.
- Huber, Konrad*, Massnahmegesetz und Rechtsgesetz. Eine Studie zum Rechtsstaatl. Gesetzesbegriff. — Berlin, Duncker & Humblot, 1963.
- Husserl, Gerhart*, Recht und Welt. Rechtsphilosoph. Abhandlungen. (8 Zeitschriftenaufsätze u. Beitr. zu Festschriften). — Frankfurt a. M., Klostermann, 1964.
- Krönlein, Arnold*, Eigentum und Besitz im griechischen Recht des fünften und vierten Jahrhunderts v. Chr. — Berlin, Duncker & Humblot, 1963.
- Landmann, Heinz Wolfgang Giers (u. Ernst) Proksch*, Allgemeines Verwaltungsrecht. 3. Aufl. — Düsseldorf, Müller Albrechts, 1964.
- Larenz, Karl*, Lehrbuch des Schuldrechts. Bd. 2. — München u. Berlin, Beck, 1964. 2. Besonderer Teil. 6. neubearb. Aufl.
- Lenkewitz, Max*, Das Zoll und Verbrauchsteuerstrafrecht. Eine kleine Strafrechtslehre f. d. Zollbeamten. 5., neu bearb. Aufl. — Hamburg, Berlin, v. Decker, 1963.
- Lerche, Peter*, Zum Kompetenzbereich des Deutschlandfunks. Eine Studie. — Berlin, Duncker & Humblot, 1963.
- Lohmanne, Friedrich*, Jean Paul Marat und das Strafrecht in der Französischen Revolution. — Bonn, Röhrscheid, 1963.
- Mainka, Johannes*, Vertrauensschutz im öffentlichen Recht. — Bonn, Röhrscheid, 1963.
- Meeske, Helmut*, Der Prokurist. Seine Rechtsstellung u. seine Rechtsbeziehungen. 2. überarb. u. erg. Aufl. — Heidelberg, Verl. Ges. Recht u. Wirtschaft, 1963.
- Peters, Karl*, Die strafrechtsgestaltende Kraft des Strafprozesses. — Tübingen, Mohr (Siebeck), 1963.
- Rabe, Hans-Jürgen*, Das Verordnungsrecht der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft. — Hamburg, Appel in Komm., 1963.
- Radbruch, Gustav*, Aphorismen zur Rechtsweisheit (Werke, Ausz.). Gesammelt, eingel. u. hrsg. von Arthur Kaufmann. — Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1963.
- Recht im Dienste der Menschenwürde*, Festschrift für Herbert Kraus (Hrsg. vom Göttinger Arbeitskreis) — Würzburg, Holzner, 1964.
- Rierdorf, Fritz, Bernhard Sigulla (u.) Friedhelm Voss*, Handbuch der Landesverwaltung Nordrhein-Westf. Mit Kommentar zum Landesorganisationsgesetz einschliessl. Verwaltungsvorschriften u. Bekanntmachungen. — Siegburg, Reckinger, 1963.
- Roxin, Claus*, Täterschaft und Tatherrschaft. — Hamburg, Cram, de Gruyter & Co., 1963.
- Schneider, Herbert u. Gustav Martin*, Familieunternehmen und Unternehmertestament. Rechtl. u. steuerl. Gestaltungsmöglichkeiten d. Familienunternehmen, 4. neubearb. u. wesentl. erw. Aufl. — Heidelberg, Verl.-Ges. Recht u. Wirtschaft, 1963.
- Schulz, Gerhard*, Zwischen Demokratie und Diktatur. Verfassungspolitik u. Reichsreform in d. Weimarer Republik. Bd. I, Berlin, de Gruyter, 1963. Die Periode der Konsolidierung und der Revision des Bismarckschen Reichsaufbaus 1919-1930.
- Selb, Walter*, Schadensbegriff und Regressmethoden.

- Eine Studie z. Wandlung d. Denkformen d. Regresses bei Schuldnermehrheit mit d. Veränderung d. Schadensbegriffen. — Heidelberg, C. Winter, 1963.
- Stolting, Hermann, u. Gerhard Zoebe, Das Tier im Recht. Handbuch f. alle Tierschutzfragen. — Frankfurt a. M., Wien, Limpert, 1962.
- Wacke, Andreas, Actio rerum amotarum. — Köln, Graz, Böhlau, 1963.
- Wengler, Wilhelm, Völkerrecht bd. 1.2. — Berlin, Göttingen, Heidelberg, Springer, 1964.
- Weber, Werner, Urheberrecht und Verfassung. Vortrag. — Berlin u. Frankfurt a. M., Vahlen, 1962.
- Wiefels, Jozef, Bürgerliches Recht. Recht der Schuldverhältnisse T. 2. — Düsseldorf, Schwan, Stuttgart, Kohlhammer, 1963.
- Wittkämper, Gerhard, Grundgesetz und Interessenverbände. Die verfassungsrechtl. Stellung d. Interessenverbände nach d. Grundgesetz. — Köln u. Opladen, Westdt. Verl., 1963.
- Worm, Kurt, Arbeitgeber und Betriebsrat. Eine Abgrenzung d. Rechte u. Pflichten. — Stuttgart, München, Hannover, Boorberg, 1963.
- Zeuner, Albrecht, Gedanken zur Unterlassungs- und negativen Feststellungsklage. — Tübingen, Mohr (Siebeck), 1963.

Oostenrijk

- Dittrich, Robert, Arbeitsrecht. Die Rechtsvorschriften, betreffend das privatrechtl. Dienstverhältnis d. Arbeiter u. Angestellten mit verweisenden u. erl. Anm. u. einer Übersicht d. gesamten Rechtsprechung. Von Robert Dittrich, Rolf E(mil) Veit, Helmut Tades. 2. neubearb. Aufl. (lfg. I). — Wien, Manz, 1963.
- Das Allgemeine bürgerliche Gesetzbuch samt den einschlag. Gesetzen u. Verordnungen, verweisenden u. erl. Anm. u. einer Übersicht d. Rechtsprechung d. Gerichte, insbes. des Obersten Gerichtshofes. Hrsg. v. Hans Kapfer, 27 Aufl. — Wien, Manz, 1963.
- Ledl, Edmund, Verwaltungsverfahren. Einführungsgesetz, Allgem. Verwaltungsverfahrensgesetz, Verwaltungsstrafgesetz, Verwaltungsvollstreckungsgesetz. — Wiener Neustadt, Gutenberg, 1963.
- Marcic, René, Verfassung und Verfassungsgericht. — Wien, Springer, 1963.
- Nowak, Albert, Sozialversicherungsrechtliche Entscheidungen (SV-Slg.). Hrsg. v. Albert Nowak u. Hellmut Teschner Bd. 8. — Wien, Manz, 1963.
- Wagner, Kurt, Notariatsordnung und Notariatsaktsgesetz samt den einschlag. Gesetzen, Verordnungen u. Erlässen. Mit Hinweisen u. erl. Anm. unter Berücks. d. Rechtsprechung. Hrsg. v. Kurt Wagner. — Wien, Manz, 1963.

MEDEDELINGEN

Universiteit Leuven

Academische slotzitting van de informatiecycclus over de juridische aspecten van de Europese integratie

Een talrijk publiek was op zaterdag 21 maart 1964 in de stijlvolle promotiezaal van de Universitaire hallen te Leuven vergaderd om er de Academische slotzitting van de informatiecycclus over de juridische aspecten van de Europese integratie bij te wonen.

Met deze informatiecycclus, die gedurende een reeks van zaterdagen werd gehouden, werd beoogd aan de deelnemers een systematisch inzicht in de problematiek van het Europese gemeenschapsrecht te bieden.

Na enkele inleidende woorden van de heer Deken van de Rechtsfaculteit, Prof. Dr. Z. Van Hee, werd het woord verleend aan de heer A. M. Donner, voorzitter van het hof van justitie van de Europese gemeenschappen, die als onderwerp gekozen had: «De rol van het Hof van Justitie in de uitbouw van het Europese recht.»

In zijn inleiding tot de voordracht, onderzocht de eminente spreker welke rol de rechter in de moderne rechtsvorming speelt. Hij stelde vast dat over deze rol een verscheidenheid van meningen bestaat. Een algemeen antwoord kan op dit probleem in West-Europa niet verstrekt worden omdat nationale regels en tradities erg verschillen.

In zijn eigenlijk betoog onderzocht de Heer Donner de rol van de rechtspraak in het gemeenschapsrecht. De verdragen van Parijs en van Rome hebben geleid tot de oprichting van organismen die de mogelijkheid van het scheppen van eigen regelen inhouden. Zulks leidt spreker tot de overweging dat niet zo zeer de bepalingen van het materiële recht zelf van belang zijn, maar wel de bevoegdheidsopdrachten die aan de in het leven geroepen organen de mogelijkheid geven rechtsregels te scheppen. In die omstandigheden moet de rechtspraak van het Hof van Justitie niet als de «motor», doch wel als de «transformator» van de rechtsvorming beschouwd worden. Zij concretiseert de regels en zorgt ervoor dat deze geldend recht worden. Aan de hand van een voorbeeld werd deze stelling duidelijk gemaakt. Het Hof van Justitie heeft in de voorbije periode veel ambtenarenzaken op zijn rol gevonden. Het ambtenarenstatuut gaf aanleiding tot onzekerheid en mogelijkheid van interpretatie, omdat mensen uit zes landen dit statuut hebben uitgewerkt en hierbij eigen ideeën en formules uit het nationaal recht hebben dooreengestrengeld. Termen en begrippen die op het eerste gezicht gelijkwaardig schijnen, hebben soms toch een verschillende betekenis. De spreker haalde hierbij het voorbeeld van de machtsafwijding, in het Franse recht «Détournement de pouvoir», aan.

Om dergelijke onzekerheid uit de weg te ruimen is een synthese hoogst noodzakelijk. Het is een werkelijk belangrijke functie van het gemeenschapsrecht de termen en begrippen een gelijke gemeenschapsrechtelijke inhoud te geven om aldus te komen tot een daadwerkelijk gemeenschapsrecht.

De verscheidenheid op economisch terrein is nog groter. In de verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen werden de tegenstellingen overbrugd door talentvol opgestelde, doch soms dubbelzinnige formules. Welke bijdrage zal op dit gebied door het Hof van Justitie geleverd worden? Spreker vertrok ook hier van een voorbeeld: in het geval van het kartelrecht zal de rechter zich niet onmiddellijk over de grond uitspreken,

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

maar zal hij eerst streven naar de garanties te verzeke-
ren die de vorming van het kartelrecht omgeven. Pas
nadien zal hij overgaan tot de rechterlijke «Inpolde-
ringsarbeid».

Volgens de Heer Donner moet de rechter ernaar
streven op het economisch terrein deze juridische inpol-
deringsarbeid zo vlug mogelijk aan te vatten.

In het derde en laatste deel van zijn rede, handelde
de spreker over de toepassing van de gemeenschapsnor-
men door de nationale rechter.

Soms is het gewenst en in bepaalde gevallen moet de
nationale rechter zich wenden tot het Hof van Justitie
om een prejudiciële beslissing uit te lokken. Hierdoor
wil men vermijden dat de nationale rechter, die toe-
passing moet maken van het gemeenschapsrecht, dit
opnieuw zou zien door een nationale bril.

Het zo even besproken vraagstuk doet een nieuw pro-
bleem rijzen: geldt het gemeenschapsrecht ook als stuk
van het interne recht? Zo ja, hoe geldt het?

De Heer Donner besloot zijn hoogst interessante voor-
dracht met erop te wijzen dat de uitbouw van het ge-
meenschapsrecht niet alleen een zaak is van het Hof
van Justitie van de Europese Gemeenschappen, doch
ook van de nationale rechter.

Na het slotwoord, uitgesproken door de rector Mgr.
Decamps, werd aan de deelnemers van de informatie-
cyclus en aan de genodigden een receptie aangeboden.

Gezien het succes van deze cyclus werd besloten vol-
gend jaar een tweede reeks samenkomsten te beleggen
waarbij waarschijnlijk een bepaald probleem uit het
gemeenschapsrecht zal gekozen worden.

Wij wensen thans reeds de inrichters alle succes toe
voor de verwezenlijking van hun toekomstplannen.

W. Lambrechts.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad, jrg. 1964 - nr. 12:

J. Drion, De doeleinden van rechtsvergelijking. —
Ir. D. Hijmans, Het auteursrecht op Nederlandse
octrooischriften en octrooiaanvragen. — H. Van den
Heuvel, Aantasting (van de Duitse Goedkeuringswet)
van het E.E.G.-Verdrag? — W. P. V. Sikkelerus, De
motivering van uitspreken in civiele en in fiscale
geschillen.

Ars Aequi, jrg. 1964 - nr. 5:

J. F. Glastra Van Loon, In memoriam Prof. Mr. J.
Drion. — F. W. G. M. Van Brunschot, Student Versus
Fiscus. — Timmermans, Op zoek naar het recht van de
Wilsverklaring.

**Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en
Stichtingen**, jrg. 1964 - nr. 11:

P. De Prez, Goodwill. — H. J. Van Zutthem, Open
ondernemersschap en de ondernemingsgewijze produk-
tie. — W. P. Van Sikkelerus, Fusies in het inter-

nationale belastingrecht. — W. J. Slagter, Civielrecht-
lijk rechtspraakoverzicht. — C. Van Soest, Fiscaal recht-
spraakoverzicht. — W.C. Haardt, Reactie op Reacties. —
W. J. Slagter, Vragenrubriek.

Journal des Tribunaux, jrg. 1964 - nr. 4441:

L. Grognard, L'arrête royal du 4 novembre 1963
relatif à l'option des sociétés de personnes pour l'assu-
jettissement de leurs bénéfices à l'impôt des personnes
physiques.

Journal des Juges de Paix, jrg. 1964 - nr. 2:

Bibliographie. — Chronique des Justices de Paix. —
Jurisprudence.

Revue Pratique du Notariat Belge, jrg. 1964, nr. 2492:

F. Rigaux, Régimes matrimoniaux et successions en
droit international privé.

**Revue Générale des Assurances et des Responsabili-
tés**, jrg. 1964 - nr. 2:

J. Fonteyne, La valeur des forces actives des chefs
de ménage ouvriers et employés.

Revue de droit Pénal et de criminologie, jrg. 1964 -
nr. 6:

Rapports présentés aux Journées Franco-Belge-Luxem-
bourgeoises de Science pénale des 6 et 7 mars 1964:
S. Bekaert, Thérapeutique médicamenteuse. — J. P.
Delmas Saint-Hilaire, La responsabilité médicale en ma-
tière de thérapeutique médicamenteuse face au droit
pénal. — Dr. Laporte, Thérapeutique médicamenteuse
et responsabilité pénale du médecin. — P. E. Trousse,
Thérapeutique médicamenteuse et responsabilité pénale.

Revue de l'administration, jrg. 1964 - nr. 3:

G. Viseur, Plaidoyer pour un régime organique des
marchés communaux de travaux, de fournitures et de
services.

Recueil Dalloz, jrg. 1964 - nr. 12 (Parijs):

E. P. Luce, Les dommages de travaux publics prove-
nant d'odeurs ou de bruits désagréables.

Bulletin de la Commission Internationale de Juristes,
jrg. 1964 - nr. 18:

Divers aspects de la légalité: La Charte sociale
européenne. — Afrique de Sud. — Ghana. — Hongrie.
— Maroc. — Mongolie. — Rhodésie du Sud.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"